

wroclaw.pl

Wrocław przeciw podwyżkom

Ekosystem szuka nowego wykonawcy na wywóz śmieci. Ile zapłacimy za tę usługę w 2023?

str. 4

ISSN: 2719-7948

BEZPŁATNY BIULETYN INFORMACYJNY URZĘDU MIEJSKIEGO WROCŁAWIA

NR 35 (101), 15-21.09.2022

WYDRUKOWANO NA PAPIERZE EKOLOGICZNYM

str. 9-12

Zagraj w zielone razem z nami!

TOMASZ HOŁCZAK

Europejski Tydzień Mobilności – atrakcje

Seria wydarzeń rozpocznie się 16.09, a zwieńczy ją Dzień bez Samochodu – 22.09. Tego dnia możemy poruszać się komunikacją miejską za darmo.

str. 5

TAT: są już tory na ul. Rogowskiej

Nowe szyny ułożono na odcinku ok. 500 metrów. Trasą Autobusowo-Tramwajową pojedziemy na Nowy Dwór w wakacje 2023 roku.

str. 6

Благодійний концерт-аукціон для України

16 вересня концерт поєднаний із незвичайним аукціоном, ви зможете придбати уламки мін та інші воєнні артефакти.

str. 18

BĄDŹ NA BIEŻĄCO. ZAWSZE AKTUALNE INFORMACJE NA WWW.WROCLAW.PL

Szanowni Państwo,

smutne wrześniowe rocznice mają w naszej historii zawsze dwie odsony.

Pierwszy września i atak hitlerowskich Niemiec na Polskę, dający początek drugiej wojnie światowej, miał swoją kontynuację nieco ponad dwa tygodnie później. Wówczas to, 17 września, sowiecka Rosja wbiła nóż w plecy broniącej się Polsce, pokazując – nie po raz pierwszy zresztą – zbrodnicze oblicze totalitarnej władzy opartej na ideologii i nieograniczonej kontroli imperialnym apetycie przywódcy. Dziś oglądamy skutki kolejnej odsony takiego właśnie bandyckiego myślenia o świecie, poczucia bezkarności, nieliczenia się z życiem innych, w tym także własnych obywateli.

Patrzmy w ostatnich dniach z radością na prowadzoną przez Ukrainę kontrofensywę i ze wzruszeniem na reakcje mieszkańców wyzwalanych miejscowości. Patrząc na determinację zarówno żołnierzy, jak cywilów, wierzę, że dzień po dniu zwiększą ilość odzyskanych ziem.

Równoległe we Wrocławiu liczymy możliwości miasta związane z pogłębiającym się kryzysem. Zdaniem wielu ekonomistów jego rzeczywistą skalę poznamy dopiero w przyszłym roku, jednak już teraz widzimy realne trudności. Państwo doświadczają ich przy okazji codziennych zakupów, urząd miejski, jednostki czy spółki służące miastu zderzają się z nim przy każdym przetargu. To zresztą doświadczenie każdego polskiego samorządu. Piszę to ze świadomością odpowiedzialności za

miasto, którą przyjąłem z Państwa decyzji w dniu złożenia ślubowania prezydenckiego. Za razem podkreślając, że traktuję Wrocław jako wspólnotę, za którą także wspólnie jesteśmy odpowiedzialni. Odpowiedzialni za miasto i za naszych współmieszkańców. Zdawaliśmy egzaminy z odpowiedzialności już niejednokrotnie. Wiem, że teraz będzie podobnie, że kryzys potrafi mobilizować nas jeszcze silniej, wyciszając animozje czy spory.

W takim wspólnym Wrocławiu wszyscy odnajdujemy się najlepiej.

Jacek Sutryk
 prezydent Wrocławia

POGODA

						
PT. 16.09	SOB. 17.09	ND. 18.09	PN. 19.09	WT. 20.09	ŚR. 21.09	CZW. 22.09
17°C	15°C	13°C	13°C	14°C	14°C	14°C

PRAPRABABCIA KAROLA III UCIEKŁA DO WROCŁAWIA, BY WZIĄĆ ŚLUB

Następcą zmarłej królowej Wielkiej Brytanii Elżbiety II został jej najstarszy syn **Karol III (na zdj.)**. Dzięki swemu ojcu, nieżyjącemu już księciu Filipowi, ma w historii swojej rodziny wątek wrocławski. Otóż tutaj, 28.10.1851, Julia Hauke, córka polskiego generała, wyszła w tajemnicy za księcia Aleksandra Heskiego, późniejszego Battenberga. Do ceremonii doszło w kościele Opatrzności Bożej przy dzisiejszej ul. Kazimierza Wielkiego. Młodzi poznali się na dworze cesarza Aleksandra II w Petersburgu. Cesarz nie wyraził zgody na ślub, bo panna była za nisko urodzona. Drugie z pięciorga dzieci Battenbergów, Ludwik Aleksander, został dziadkiem księcia Filipa. Jeżeli chcecie wspominać jednak zmarłą królową, do 31.10 możecie obejrzeć wystawę znaczków pn. „Twarze Elżbiety II” w Muzeum Poczty i Telekomunikacji, ul. Krasińskiego 1. W niedzielę w godz. 10-14.30, wstęp bezpłatny.

Uwaga! Coraz więcej wyłudzeń w sieci

Nasz świat w dużej mierze przeniósł się do Internetu. To przy jego pomocy robimy zakupy, płacimy rachunki i kontaktujemy się z rodziną i przyjaciółmi. Również przestępcy, wykorzystując najnowsze technologie, działają tam z coraz większym rozmachem.

Katarzyna Wiązowska

Oszuści potrafią podstępnie i anonimowo ukraść pieniądze niczego nieświadomym ofiarom. W dodatku mają na to wiele sposobów.

Przejmują zdalnie komputer

Do najczęściej popełnianych przestępstw internetowych należy oszustwo metodą na Anydesk, czyli narzędzie do zdalnej administracji komputerem. Przestępca przekonuje użytkownika sprzętu, że dzięki zainstalowaniu specjalnej aplikacji będzie mógł podjąć np. duże środki pieniężne, które otrzymał od banku lub wygrał w jakiejś loterii. Dzięki temu oszust widzi później, co użytkownik robi na swoim komputerze, łącznie z obsługą konta bankowego.

– Niestety, bardzo wiele osób daje się na to nabrać. Sprawcy wykorzystują nasze ułomności, np. chęć szybkiego zarobienia pieniędzy – tłumaczy mł. insp. Ryszard Piotrowski, p.o. naczelnik wydziału Centralnego Biura Zwalczenia Cyberprzestępczości we Wrocławiu.

Pracownik banku?

Zaskakująco skuteczne jest podszywanie się pod pracownika infolinii banku. Tym bardziej że często wyświetla nam się taki sam numer, jak prawdziwej infolinii. Przestępcy często nie dzwonią z Polski,

ale są to połączenia np. z Afryki lub kraju bloku wschodniego. To blokuje policji szybką identyfikację sprawcy i jego ukaranie. Dlatego, aby zabezpieczyć się przed tym, warto oddzwonić na numer, z którego zostało do nas wykonane połączenie oraz zwrócić uwagę na wschodni akcent rozmówcy.

Ponoć nie zapłaciłeś za prąd

Innym typem oszustwa internetowego jest przesyłanie do kilkudziesięciu tysięcy osób informacji,

że nie zapłaciły za prąd lub mają zablokowane konto w banku i aby sprawę wyjaśnić, muszą wejść w link podany w mejlu lub SMS-ie. Pamiętajmy, żeby nie klikać w taki link.

Uważaj podczas logowania

Warto zwrócić uwagę także na pozycjonowanie nieuczciwych stron internetowych. Jeśli, korzystając z przeglądarki, nie będzie nam się chciało wprowadzić adresu pełnej strony banku, a wpisujemy w wy-

szukiwarkę tylko np. PKO, Alior czy Santander, nie możemy mieć pewności, że jedna z pierwszych pozycji na liście, które się pokażą, nie będzie nas przekierowywała na fałszywą stronę. To sztucznie ustawione na wyższej pozycji w wyszukiwarce repliki autentycznych stron banku. Gdy oszustom uda się nas tam przekierować, będą widzieli, jak się logujemy – włącznie z hasłami czy pinem.

➔ **Więcej na stronie: wroc.city/InternetoweOszustwa**

Nowe stawki mandatów od 17.09

O 100 proc. wzrosną stawki mandatów karnych za przekroczenie prędkości, wyprzedzanie w miejscach niedozwolonych, nieustępowanie pieszym na przejściach. Ostrzej karane będzie wyprzedzanie w miejscach niedozwolonych – mandaty sięgną 2 tys. zł. Tyle samo będzie kosztował mandat za wyprzedzanie z niewłaściwej strony. Przy przekroczeniu dozwolonej prędkości o: 31–40 km zapłacimy 1,6 tys. zł; 41–50 km – 2 tys. zł; 51–60 km – 3 tys. zł; 61–70 km – 4 tys. zł; 71 km i więcej – 5 tys. zł. Wyższe będą też stawki za wykroczenia powodujące zagrożenia dla pieszych: nieustąpienie pieszu na przejściu dla pieszych – mandat 3 tys. zł, wyprzedzanie na przejściu dla pieszych lub przed nim – 3 tys. zł, omijanie pojazdu, który zatrzymał się przed przejściem w celu przepuszczenia pieszych – 3 tys. zł.

5-lecie KAS na placu Wolności

W tym roku Krajowa Administracja Skarbowa świętuje 5-lecie. Z tej okazji 21 września we Wrocławiu odbędzie się uroczysty apel na pl. Wolności (godz. 11.15). Później w programie: przemarsz kompanii honorowej KAS i służb mundurowych, orkiestry policji oraz zaproszonych gości. Wręczono zostaną także odznaczenia pracownikom i funkcjonariuszom KAS.

Wśród atrakcji dla mieszkańców: podatkowe stoisko informacyjne, stoisko rekrutacyjne do dolnośląskiej KAS, stoisko z zatrzymanymi wyrobami wykonanymi z gatunków zwierząt zagrożonych wyginięciem (CITES), prezentacja zatrzymanych towarów naruszających prawa własności intelektualnej, specjalistyczny sprzęt dolnośląskiej Służby Celno-Skarbowej, psy dolnośląskiej KAS, stoisko promujące region Dolnego Śląska, stoisko Wrocławskiego Centrum Seniora (możliwość założenia Karty Seniora), stoisko WroMigrant dla cudzoziemców przebywających we Wrocławiu, stoiska pozostałych służb mundurowych, m.in. policji i wojska.

Bezpłatne szczepienie przeciw grypie

Od września szczepienia przeciw grypie w aptekach i placówkach Podstawowej Opieki Zdrowotnej (POZ) są refundowane przez NFZ. Przygotowano około 2 mln szczepionek. Wrocław od kilku lat realizuje również swój program darmowych szczepień dla seniorów 65+ w ramach miejskiej profilaktyki zdrowotnej. Sprawdź, gdzie są punkty szczepień we Wrocławiu.

Maciej Wołodko, Paulina Falkiewicz

Bezpłatne szczepionki z receptą otrzymają seniorzy w wieku 75+ oraz kobiety w ciąży. Refundacja w wysokości 50 proc. ma przysługiwać seniorom w wieku 60+ oraz osobom z obniżoną odpornością. Darmowe szczepienie przeciw grypie w aptekach i POZ ma pomóc zwiększyć poziom zaszczepienia, który ostatnio wynosił 7 proc. – Rekomendujemy szczepienia przeciw grypie w sezonie jesienno-zimowym. Producenci zapewnia-

ją, że szczepionki już są i na rynku ich nie zabraknie – mówi Elżbieta Piotrowska-Rutkowska, prezes Naczelnej Rady Aptekarskiej.

Punkty szczepień

Wykaz placówek medycznych i aptek, w których zaszczepisz się przeciwko grypie, jest uzupełniany na bieżąco o nowe miejsca, które przystąpią do programu szczepień przeciwko grypie. Nabór trwa do 30 września. Aktualną listę punktów szczepień publikujemy na stro-

nie: 1.wroclaw.pl/szczepienia-grypa.

Wydział Zdrowia Urzędu Miejskiego Wrocławia od kilku lat realizuje darmowe szczepienia dla seniorów 65+ w ramach wieloletniego miejskiego programu profilaktyki zdrowotnej. Szczepieniami zajmą się placówki: LUX MED, przychodnie MSWiA przy ul. Grabiszyńskiej i ul. Ołbińskiej, przychodnia przy ul. Dobrzyńskiej. Po 15 września Wydział Zdrowia udostępni numery telefonów, pod którymi będzie można się zgłaszać na szczepienia.

Książeczka szczepień dla dzieci z Ukrainy

Urząd Miejski wydał także książeczkę „Serhij się szczepi i krasnal Igiełka też!”. Dla dzieci przygotowano kolorowanek oraz zabawy, dla wszystkich – kalendarz szczepień. W wersji drukowanej książeczka jest dostępna w punktach noclegowych, Fundacji Ukraina, Przejściu Dialog, żłobkach, placówkach NFZ i Centrach Obsługi Mieszkańca. Można też ją pobrać ze strony: wroc.city/SzczepieniaKsiążeczka.

Ile zapłacimy za śmieci od przyszłego roku?

Obecna umowa na odbiór, transport i zagospodarowanie odpadów komunalnych z Wrocławia wygasa z końcem 2022 r. Dlatego Ekosystem – miejska spółka odpowiedzialna za gospodarkę odpadami – szuka nowego wykonawcy na rok 2023. Poprzednie przetargi zostały unieważnione ze względu na aż o ponad 100 proc. wyższe ceny ofert. Zawarcie takich umów skutkowałoby dla mieszkańców drastycznymi podwyżkami tzw. opłaty śmieciowej.

Bartosz Moch

Obecna umowa na wywóz odpadów we Wrocławiu obowiązuje do 31 grudnia 2022 r. Średni roczny koszt usługi wynosił dotychczas 210 mln 850 tys. zł. W kwietniu br. ogłoszono cztery postępowania na odbiór, transport i zagospodarowanie odpadów komunalnych. Urząd Miejski Wrocławia chciał podpisać umowy z wykonawcami na kolejne trzy lata – do końca 2025 r. Jednak najniższe kwoty zaproponowane przez oferentów skutkowałyby rocznym kosztem usługi na poziomie 431 mln 375 tys. zł. To oznaczałoby wzrost aż o ok. 220 mln zł, czyli o 117 proc.

Nie będzie wielkich podwyżek

– Nie widzimy podstaw do takich podwyżek. Po pierwsze, nie zamierzamy drastycznie podnosić opłat za odbiór śmieci, nie chcemy tak bardzo obciążać mieszkańców. Po drugie, nawet ewentualna podwyżka opłat do maksymalnej ustawowej granicy i tak nie spowodowałaby pokrycia tych kosztów. Brakowałyby ok. 100 mln zł. W związku z tym poprzedni przetarg nie mógł zostać rozstrzygnięty – wyjaśnia Przemysław Zaleski, prezes Ekosystemu sp. z o.o.

Podwyżki za wywóz śmieci w roku 2023 mają być – mimo kryzysu – jak najmniej dotkliwe dla wrocławian

Wykonawca poszukiwany

Nowy przetarg ogłoszono 6 września 2022 r. Aby jednak tym razem kwoty oferentów były bardziej zbliżone do tych założonych przez miasto, zdecydowano o kilku zmianach w zakresie usług, które miałyby oferować firmy odpowiedzialne za odbiór odpadów

we Wrocławiu. Przede wszystkim nowa umowa ma zostać podpisana wyłącznie na 2023 rok, a nie – jak pierwotnie zakładano – na trzy lata. – Pozwoli to zmniejszyć ryzyko związane z długim okresem trwania umowy w obecnych niepewnych czasach, przy szalejącej inflacji i wysokich kosztach prowadzenia działalności. Prognozy

NBP przewidują, że pod koniec przyszłego roku powinna nastąpić poprawa sytuacji gospodarczej, dzięki czemu będziemy mogli decydować w korzystniejszych warunkach. A obecnie pozwoli obniżyć koszty odbioru i zagospodarowania odpadów przewidziane tylko na 2023 r. – tłumaczy prezes Zaleski.

Na wykonawców nie będą też narzucane dodatkowe koszty, np. związane z edukacją ekologiczną w szkołach podstawowych – tym zajmie się Ekosystem i UMW.

Wrocław nie utonie w śmieciach

Nowa umowa na odbiór odpadów we Wrocławiu ma obowiązywać od stycznia 2023. – Jestem przekonany, że uda nam się porozumieć z oferentami. Jesteśmy również przygotowani na gorszy scenariusz i mamy przygotowane alternatywne opcje. Wierzymy jednak, że nie będą one konieczne. O jednym mogę zapewnić: odpady będą wywożone bez jakichkolwiek przerw i o to mieszkańcy mogą być spokojni – podkreśla prezes Ekosystemu.

Ile od stycznia możemy zapłacić za odbiór odpadów we Wrocławiu? – Za wcześniej, by o tym mówić, poczekajmy na rozstrzygnięcie przetargu. Naszym podstawowym celem jest jednak jak najmniejsze obciążenie mieszkańców nowymi cenami. Tego się trzymamy i podwyżki, jeżeli będą, to zrobimy wszystko, by były jak najmniej dotkliwe dla portfeli wrocławian – zapewnia radny miejski Mirosław Lach.

Zagadki, eksperymenty chemiczne i wykłady

W programie festiwalu są pokazy i warsztaty, na zdj. DFN 2019

25. Dolnośląski Festiwal Nauki ma imponujący program. W sumie zaplanowano 1275 spotkań, warsztatów, wykładów i pokazów, zaś w samym Wrocławiu – aż 875. Cały blok zajęć wypełnią specjaliści od rozwiązywania zagadek kryminalnych.

Tomasz Wysocki

Dolnośląski Festiwal Naukowy – jego jubileuszowa, 25. edycja, rozpoczyna się 16 września i we Wrocławiu potrwa do 21 września. Tradycyjnie otworzy go wykład znakomitego językoznawcy i promotora poprawnej polszczyzny prof. Jana Miodka. Jednak z powodu trwającego się nadal zagrożenia COVID-19 wykład będzie miał formułę on-line, tak samo zresztą jak kilka innych największych wydarzeń.

Dolnośląski Festiwal Nauki to jedno z największych wydarzeń organizowanych na Dolnym Śląsku. Po stronie organizato-

rów biorą w nim udział uczelnie, instytucje naukowe i państwowe, firmy. Po stronie widzów to dziesiątki tysięcy pasjonatów nauki, od przedszkolaków po seniorów.

Jolanta Jackowska, dyrektor biura Dolnośląskiego Festiwalu Nauki: – W tym roku część wydarzeń zaplanowaliśmy specjalnie na późne popołudnie, aby mogły wziąć w nim udział osoby, które normalnie chodzą do pracy, a nie tylko uczniowie i osoby w wieku emerytalnym.

– Najbardziej aktualny program wydarzeń można ściągnąć w formie darmowej aplikacji lub na

stronie internetowej Dolnośląskiego Festiwalu Nauki – podpowiada Jackowska.

Z okazji jubileuszu przygotowano Dolnośląskie Podcasty Nauki. To cykl 25 rozmów z naukowcami z różnych dziedzin, m.in. archeologią, bibliologią, farmaceutką.

Nowe odcinki są publikowane codziennie o godz. 7 przez cały wrzesień, a słuchać ich można m.in. na kanale YouTube, Spotify i na większości platform podcastowych. Linki są dostępne na stronie DFN.

➤ Cały program: www.festiwal.wroc.pl/program

Lepsze połączenia – Europejski Tydzień Mobilności

Muzyczny Tramwaj, czytanie literatury podróżniczej w parku Tołpy, gra terenowa czy festyn na Górcie Słowiańskiej. To tylko niektóre atrakcje zbliżającego się Europejskiego Tygodnia Mobilności we Wrocławiu. Seria wydarzeń zaplanowanych w większości na Ołbinie i Nadodrze rozpocznie się 16 września, a zwieńczy ją Dzień bez Samochodu – w czwartek, 22 września.

Redakcja

Europejski Tydzień Mobilności to kampania Komisji Europejskiej, organizowana co roku od 16 do 22 września. Jej tegoroczny temat przewodni to „Lepsze połączenia” – lepiej skomunikowani mieszkańcy oraz miejsca. Celem akcji jest popularyzacja zrównoważonego transportu i zachęcanie mieszkańców miast do wybrania zdrowych, alternatywnych i ekologicznych środków podróżowania: chodzenia pieszo, jazdy na rowerze, korzystania z komunikacji miejskiej lub carpoolingu.

Co będzie się działo?

– Jak co roku, we Wrocławiu przygotowaliśmy wiele wydarzeń, promujących ideę zrównoważonego transportu. Zaplanowano warsztaty, grę terenową, panele dyskusyjne, przejazd Muzycznego Tramwaju oraz liczne pokazy w ramach kina plenerowego – mówi Monika Kozłowska-Święconek, dyrektor Biura Zrównoważonej Mobilności.

Punktem kulminacyjnym wszystkich działań będzie Festyn na Górcie Słowiańskiej. Teren znajdujący się na styku osiedli Ołbin i Nadodrze zamieni się w najbliższą niedzielę (18 września) w inkubator animacji, atrakcji i zabaw, których zwieńczeniem będzie radosny koncert orkiestry dzieci i młodzieży grających na odzyskanych

częściach rowerowych. Koncert poprzedzą trzygodzinne, sobotnie warsztaty z Samem Alty (Projekt Lelenfant) i Tomkiem Murawskim (Afro Tuba) w Ołbińskim Centrum Aktywności Lokalnej oraz otwarte dla wszystkich zajęcia w czasie festynu na Górcie Słowiańskiej. To plenerowe, rodzinne wydarzenie potrwa w godz. 12–18. Wstęp wolny. Obecnie trwa nabór uczestników do rowerowej orkiestry w wieku 8 – 16 lat pod linkiem: wroc.city/RowerowaOrkiestra.

– Łączymy siły i staramy się działać razem, stąd tak dużo ciekawych i rozproszonych działań w ramach Europejskiego Tygodnia Mobilności. Jako organizacje pozarządowe działamy pod parasolem ogólnoeuropejskiej kampanii, a większość tegorocznych działań przypada na terenie osiedli Ołbin i Nadodrze – mówi Mary Sadowska-Łakomy, prezeska Fundacji Przyjaźń Sztuka Edukacja.

Kino plenerowe

W czasie wrocławskich obchodów Europejskiego Tygodnia Mobilności na mieszkańców czeka bogata oferta

filmowa. W Kinie Nowe Horyzonty, od 15 do 18 września, odbędzie się Międzynarodowy Festiwal Filmowy Bike Days dotyczący tematyki rowerowej. Na zakończenie festiwalu, w niedzielę, odbędzie się plenerowy pokaz filmu Motherload (reż. Liz Canning) na Górcie Słowiańskiej. Atrakcje filmowe zapewni też Wrocławska Fundacja Filmowa, organizując plenerowe pokazy na pl. Staszica w ramach Dnia bez Samochodu. Zobaczymy także krótkometrażowe reportaże z całego świata dotyczące proлюдzkich polityk w zakresie mobilności.

Dzień bez Samochodu

W czwartek 22.09 podróżowanie komunikacją miejską i liniami strefowymi będzie bezpłatne – nie trzeba będzie kasować wtedy biletów. To kolejna forma zachęty do korzystania z transportu zbiorowego i zrównoważonej mobilności. Akcja, jak co roku, dotyczy wszystkich linii miejskich – tramwajowych oraz autobusowych (z numerami linii rozpoczynającymi się od 1, 2, 3 i 6) – i linii strefowych (autobusy z nr. linii z 9 z przodu).

Akcja Park(ing) Day For Fitness

Elementem Europejskiego Tygodnia Mobilności będzie również międzynarodowa akcja Park(ing) Day For Fitness. Od 16 do 22 września (w godz. 14–19, w sobotę 12–17), w aktualnych i dawnych miejscach postojowych, fundacja V4Sport zorganizuje centra aktywności – tzw. P-Spoty. Będą znajdować się w okolicach Rynku, jako wydzielone przestrzenie, na których proponowana będzie określona aktywność fizyczna. Podobne działania zaplanowano nie tylko w Polsce i we Wrocławiu, lecz krajach takich jak: Francja, Austria, Holandia, Rumunia i Bułgaria.

Informator dla rodziców i dzieci

W tym roku powstaje również informator dotyczący możliwości i sposobu przemieszczania się rodziców oraz dzieci w drodze do szkoły, przedszkola lub żłobka. Będzie on ogólnodostępny w wersji elektronicznej w Biurze Zrównoważonej Mobilności UM Wrocławia oraz na portalu www.wroclaw.pl. Przewodnik stworzył zespół autorski Fundacji na Rzecz Studiów Europejskich (FEPS). Organizacja zaprasza też na panel dyskusyjny w kontekście przestrzeni do parkowania i dostępności oraz problemów związanych z parkowaniem. Odbędzie się on 22 września w Ogrodzie Społecznym Nadodrze przy ul. Rydygiera.

LITERATURA, MUZYKA i KINO

17.09.2022 (sobota)
Spacer sąsiedzki po Nadodrze. Prowadzenie: Izabela Duchnowska. Czas i miejsce: w godzinach 16.30 – 18. Start: Dworzec Nadodrze. Wstęp wolny, nie obowiązują zapisy

18.09.2022 (niedziela)
GRA TERENOWA w godzinach 11.30 – 16

22.09.2022 (czwartek)
panel dyskusyjny. Czas i miejsce: w godzinach 17.30 – 19, ul. Rydygiera 43a, Nadodrzański Ogród Społeczny

17.09.2022 (sobota)
czytanie dla dużych i małych, fragment książki Roba Maciąga czyta Emose Uzunmwangho. Czas i miejsce: w godzinach 15 – 16, park Tołpy przy Kontenerze ESK. Wstęp wolny

18.09.2022 (niedziela)
na terenie Ołbina i Nadodrze zagości Muzyczny Tramwaj – tramwaj nr 1 w godzinach 13 – 15. Wstęp wolny.

18.09.2022 (niedziela)
Kino plenerowe Bike Days w godzinach 21 – 22.30 na Górcie Słowiańskiej. Wstęp wolny

22.09.2022 (czwartek)
Kino plenerowe Street Films w godzinach 19.30 – 21, park Staszica. Wstęp wolny.

WARSZTATY I LUDZIE

12.09 – 16.09.2022
warsztaty w szkołach z zakresu edukacji globalnej „Transport lokalnie i globalnie”

17.09.2022 (sobota)
warsztaty choreograficzno-performatywne dla rodziców i dzieci „Mobilność i zmysły”. Prowadzenie: Magdalena Nykiel. Czas i miejsce: w godzinach 11 – 14, ul. Rydygiera 46a. Limit miejsc 16 osób. Zapisy: wroc.city/ZapisyNaWarsztaty

17.09.2022 (sobota)
artystyczne warsztaty muzyczne dla dzieci i młodzieży „Jak brzmi mój rower?”. Czas i miejsce: w godz. 11 – 14, Ołbińskie Centrum Aktywności Lokalnej, ul. Prusa 37–39. Prowadzenie: Tomasz Murawski i Sam Alty. Limit miejsc: 20 osób. Zapisy: wroc.city/WarsztatyMuzyczne

Zwierzyniecki: 19 linii pojedzie inaczej

Rozpoczyna się ostatni etap wymiany rozjazdów przy skrzyżowaniu ulic Mickiewicza i Wajdy z mostem Zwierzynieckim. Od 17.09 tramwaje linii 1, 2, 4, 10 i 16 powrócą na swoją trasę do pętli Biskupin, a autobusy linii C, D, 111, 115, 121, 131, 145, 146, 149, 151, 241, 253, 255 i 315 powrócą na swoje docelowe przystanki na rondzie Reagana. Zlikwidowane zostaną natomiast kursy okresowej linii tramwajowej 71 oraz linii autobusowej 701.

Uwaga na zmiany przystanków

W związku z pracami przy moście Zwierzynieckim przystanek „Bujwida” w kierunku Psiego Pola dla autobusów linii 111, 121, 131, 151 i 241 zostanie przywrócony na przystanek tramwajowy przy skrzyżowaniu pl. Grunwaldzkiego z ul. Bujwida. Przystanek „Kochanowskiego” w kierunku Psiego Pola lub Kromera dla autobusów linii D, 111, 116, 121, 131, 151, 241, 259, 911 i 921 zostanie przywrócony na przystanek tramwajowy przy skrzyżowaniu al. Kochanowskiego z al. Różyczkiego. Przystanek autobusowy „Hala Stulecia” w kierunku centrum dla autobusów linii 145, 146, 253, 255, 315, 345 nadal będzie funkcjonował w tymczasowej lokalizacji przy ul. Wróblewskiego. Przystanek „Mickiewicza” dla autobusów linii 115 jadących w kierunku Wojnowa będzie funkcjonował w tymczasowej lokalizacji przy ul. Wystawowej.

Remont na ulicy Jarnołtowskiej

Z powodu prac związanych z remontem ul. Jarnołtowskiej i układaniem nawierzchni na odcinku od ul. Samotworskiej do pętli autobusowej „Jarnołtów” od 19.09 pasażerów czekają zmiany w kursowaniu autobusów linii 109 i 249. Autobusy obu tych linii pojadą tylko do przystanku „Jarnołtowska (Samotworska)”, a na trasę do pętli „Jarnołtów” powrócą po zakończeniu prac, czyli w sobotę, 24.09.

Budowa TAT: są już tory na ul. Rogowskiej

Na ul. Rogowskiej są już szyny tramwajowe. Trwa tam budowa Trasy Autobusowo-Tramwajowej (TAT) na Nowy Dwór. Tory na tej ulicy ułożono na razie na odcinku ok. 500 metrów, ale będą jeszcze oblane betonem. Zaczynają się w okolicach marketu Biedronka i biegną w stronę stacji kolejowej Wrocław Nowy Dwór.

Michał Kurowicki

Na ulicy Rogowskiej czuć już zapach tramwajowych szyn, bo ułożone na początku września tory rozgrzewają mocne promienie słońca. Od gorąca w powietrzu unosi się specyficzny zapach.

Jeszcze nigdy w historii Wrocławia tramwaj nie pojechał na Nowy Dwór. A wszystko wskazuje na to, że wkrótce się to zmieni, bo prace na całym odcinku TAT, od dworca Świebodzkiego w stronę Nowego Dworu, są już bardzo zaawansowane.

W wakacje 2023 roku

Cały TAT ma być oddany do użytku w wakacje 2023 r. Część już funkcjonuje. W sierpniu otwarto stację prostownikową.

Na ulicy Rogowskiej trwa kładzenie szyn pod przyszłe torowisko. TAT pojedziemy w wakacje 2023

Według zapowiedzi przejazd z Nowego Dworu do centrum miasta ma zająć nam około 20 minut. Całość będzie liczyła 7 km i poprowadzi z pl. Orłąt

Lwowskich, przy dworcu Świebodzkim do pętli przy stacji kolejowej Wrocław Nowy Dwór. Prace realizuje firma Skanska, a nadzoruje spółka Wrocławskie

Inwestycje. Wartość całkowita projektu to 386 mln zł brutto. Budowa jest dofinansowana z Unii Europejskiej kwotą 117 mln zł.

➤ Zobacz, jak rośnie Trasa Autobusowo-Tramwajowa na www.wroclaw.pl

Ruszył remont zajezdni tramwajowej Gaj

Zajezdnia Gaj to najstarszy taki obiekt wrocławskiego MPK. Budynek hali nr 2 przy ul. Kamiennej 74 został wzniesiony krótko przed wybuchem II wojny światowej. Właśnie rozpoczęła się jego modernizacja. Prace potrwać 3 miesiące, a koszt remontu to 3,3 mln zł.

Prace remontowe obejmą posadzki, tory i kanały inspekcyjne

Mateusz Lubański

Dzięki trzymiesięcznej inwestycji na terenie zajezdni tramwajowej Gaj zmieni się naprawdę sporo. Pojawi się nowa posadzka żelbetonowa, a załóżony remont przejdzie posadzka w hali napraw numer 2. Zakres prac obejmie także montaż kilometra nowego torowiska i obrotnicy tramwajowej.

– Zajezdnia Tramwajowa Gaj to najstarszy tego typu obiekt we Wrocławiu, a zarazem najmniejszy w całej drużynie MPK. Jest to jednak miejsce szczególne – pięknie położone, w sąsiedztwie parku Generała Andersa. Modernizujemy je, by usprawnić możliwości ser-

wisowania naszego taboru. Przed nami trzy miesiące intensywnych działań – mówi Krzysztof Balawejder, prezes MPK Wrocław.

Zaawansowaną przebudowę przejdą także tak zwane kanały inspekcyjne służące do przeglądów i serwisowania taboru – powstaną nowe fundamenty pod pomost roboczy, nowe schody, odwodnienia i oświetlenie.

Planowany czas remontu to 90 dni. Całość prac pochłonie 3,3 miliona złotych.

➤ Więcej na wroc.city/Remont-Zajezdni

Czy Długoleka będzie miała nową halę sportową?

Długoleka stara się o budowę hali lekkoatletycznej. Pieniądze są zarezerwowane w budżecie gminy, ale potrzebne jest jeszcze dofinansowanie rządowe. Wójt jest głęboko przekonany, że budowa dojdzie do skutku. Z nowego obiektu najbardziej ucieszyłoby się zawodnicy, trenerzy i kibice klubu Start.

GMINA DŁUGOLEKA, GKS START DŁUGOLEKA

Koncepcja hali otrzymała rekomendację PZLA, teraz złożono wniosek o dofinansowanie – atutem są sportowe sukcesy klubu Start Długoleka (na zdj. na zawodach w Estonii)

■ Błażej Organisty

Na początku września Wojciech Błoński, wójt gminy Długoleka, pochwalił się kolejnym krokiem na drodze realizacji długo wyczekiwanej inwestycji sportowej.

– Sport jest też szczególnie bliski mojemu sercu. Dlatego też, jak obiecałem, złożyliśmy wniosek o dofinansowanie budowy Hali Lekkoatletycznej w Długolece. Wierzę, że korzyści z posiadania takiego obiektu są ogromne i mam głębokie przekonanie, że taka Hala Sportowa u nas powstanie. Teraz czekamy na rozpatrzenie wniosku – wyjaśniał.

Multum dyscyplin

Hala będzie miejscem treningu sportowców z różnych dyscyplin:

- bieganie (zaplanowano bieżnię z pięcioma torami),
- skok o tyczce,
- skok w dal,
- trójskok,
- skok wzwyż,
- pchnięcie kulą.

Na zapleczu będzie siłownia, gabinet odnowy biologicznej oraz hala rozgrzewkowa. Trybuna zaplanowano na antresoli.

Na razie gotowa jest koncepcja obiektu, który otrzymał rekomendację Polskiego Związku Lekkiej Atletyki. PZLA konsultuje proces projektowania na każdym etapie.

Gminny Klub Sportowy

W hali trenować będą zawodnicy gminnego klubu Start Długoleka, którzy na razie mają do dyspozycji tylko stadion. Jednym z trenerów w Starcie jest Henryk Benkowski, od dawna zaangażowany w inicjatywę budowy hali.

Lekkoatleci Startu mają na koncie 162 medale mistrzostw Dolnego Śląska, 20 medali mistrzostw

Polski, brąz mistrzostw Europy, czwarte miejsce na mistrzostwach świata oraz 2 rekordy Polski.

Zdaniem zarządu największe podziękowania należą się im, ponieważ dzięki ich pracy na treningach i osiągnięciach na zawodach można mieć nadzieję na to, że Ministerstwo Sportu zaakceptuje wniosek złożony przez gminę.

– Od 2014 ciężko pracujemy nad budową lekkoatletyki na bazie klubu. Klubu, który z nicości stał się ważnym graczem na ogólnopolskiej mapie. Jesteśmy rozpoznawani. Mamy mistrzów Polski, mamy kadrowiczów, mamy me-

dale, nagrody i opinie wariatów, którzy pokazali, że można. To synergia naszej pracy klubowej i współpracy z samorządem, który jest z nami. Od dziś czekamy na decyzję Ministerstwa Sportu. Jeśli się uda, Długoleka na zawsze już będzie lekkoatletyczna i mogą zagwarantować – będzie kolebką wybitnych polskich lekkoatletów – mówią przedstawiciele GKS Start Długoleka.

Pieniądze na budowę hali są w gminie zabudżetowane na lata 2023–2025.

➤ Więcej na wroc.city/HalaDługoleka

Herkules dźwiga łuki na mostach Chrobrego

Herkules demonstruje siłę na budowie nowych mostów Chrobrego. Jednym ramieniem dźwiga stalową belkę poprzeczną ważącą 5 ton. Obok niego leżą łuki, gotowe do montażu.

■ Błażej Organisty

Nowe mosty Chrobrego (tak jak stare) rozłożą się nad dwoma kanałami Odry i połączą Sępólno ze Swojczycami. Na budowie jest już cała konstrukcja części przeprawy, która rozciągnie się nad kanałem Żeglugowym, w tym stalowe belki poprzeczne (zwane poprzecznkami) oraz łuki.

To potężne i ciężkie elementy. Jedna poprzeczka waży około 5 ton, natomiast skrajny element łuku to 10 ton. Do dźwigania takich ciężarów wykorzystywany jest Herkules – mechaniczny podnośnik z rodziny żurawi widywanych na placach budowy bloków mieszkalnych.

Wykonawcy zamontowali 3 z 16 poprzecznic. W pierwszych dniach września rozpoczęli montaż pierwszych sekcji łuków. Ich zadaniem jest unoszenie konstrukcji nośnej przeprawy. Po montażu elementy łuków trzeba będzie zespawać.

Druga część mostów przerzucona zostanie nad kanałem powodziowym. Jej elementy są malowane w Gdyni, skąd do Wrocławia będą wysyłane partiami. Pierwszą dostawę zaplanowano jeszcze na wrzesień. Po zakończeniu montażu i spawania cała konstrukcja zostanie przesunięta nad wodę.

Nowe mosty Chrobrego zostaną rozciągnięte obok istniejących.

Będą zdecydowanie silniejsze. Ich nośność to 50 ton, czyli o 35 ton więcej od nośności starszej przeprawy. Inwestycja kosztuje ok. 70 mln zł.

Budowane mosty mają być przejezdne w połowie przyszłego roku. Oprócz samochodów i rowerów pojadą nimi tramwaje, ale później. Obecnie trwa dopiero projektowanie trasy tramwajowej na Swojczyce. W sumie na mostach i dojazdach do nich powstanie 877 m nowej jezdni (przebudowany zostanie układ drogowy na ul. Monte Cassino, Marca Polo i Monopolowej), ponad kilometr dróg dla rowerów i chodników, a także do 330 m torów tramwajowych.

TOMASZ HOŁOD

Na początku września 2022 zamontowano pierwszą sekcję łuków

Budujemy część dróg rowerowych z deweloperami

O współpracy miasta i deweloperów przy budowie części dróg dla rowerzystów, coraz większym ruchu rowerowym we Wrocławiu i programach zachęcających mieszkańców do przesiadki na jednoślady opowiada Daniel Chojnacki, wrocławski oficer rowerowy w rozmowie z Michałem Kurowickim.

PYTAMY O WROCŁAW

Rowerzyści zastanawiają się, dlaczego przy ul. Sienkiewicza istnieje droga rowerowa, którą wybudował deweloper, ale została następnie zamknięta decyzją Urzędu Miejskiego?

Wspomniana droga dla rowerów nie została jeszcze otwarta. Została wybudowana w rejonie inwestycji mieszkaniowej. Jej realizacja wynika z konieczności zapewnienia obsługi dla nowego obiektu i tego typu wymagania są kierowane przez Zarząd Dróg i Utrzymania Miasta do każdego inwestora na terenie Wrocławia. W niektórych przypadkach to konieczność budowy jezdni, chodnika, drogi dla rowerów czy przystanków komunikacji zbiorowej. Dzięki temu nowe inwestycje skutkują również rozwojem komunikacyjnym miasta. Bywa tak, jak w tym przypadku, że wybudowany odcinek drogi czy chodnika graniczy jedynie z obszarem inwestycji, nie tworząc od razu całego ciągu. To kwestia etapowania danej inwestycji i realizacji następnych odcinków w kolejnych latach. Ponieważ przy ul. Sienkiewicza tak krótki odcinek nie przynosi na razie korzyści rowerzystom, podobnie jak w kilku innych miejscach, nie został on na razie oznaczony jako droga dla rowerów. Podobna sytuacja jest np. na ul. Gwiaździstej.

Jak wygląda współpraca Urzędu Miejskiego z deweloperami w kwestii budowy dróg rowerowych we Wrocławiu?

Bazując na przepisach ustawy, jako miasto wymagamy od inwestorów zewnętrznych budowę układu komunikacyjnego, gdyż nowe inwestycje bezpośrednio na niego wpływają. Jeśli na danej ulicy ma pojawić się droga dla rowerów, taki obowiązek wpisany jest w obsługę komunikacyjną inwestycji. We Wrocławiu powstało już wiele inwestycji komunikacyjnych we współpracy z deweloperami, które były realizowane etapami. Przykładem może być odcinek przy ul. Browarnej, który był realizowany przez deweloperów i jest częścią trasy rowerowej między ul. Jedności Narodowej do Rychalskiej. Podobna realizacja miała też niedawno miejsce przy budowie trasy rowerowej wzdłuż

ul. Hubskiej. Obecnie inny deweloper buduje z kolei odcinek trasy na ul. Powstańców Śląskich.

Jakie są korzyści dla miasta z budowania wspólnie z deweloperami?

Przede wszystkim to oszczędność w budżecie Wrocławia. Budowa kilometra rowerowej drogi dla rowerów to często koszt rzędu kilku milionów złotych. Niezbędne jest, by inwestorzy angażowali się w rozwój układu drogowego, tym bardziej że nowe inwestycje generują zazwyczaj nowy, dodatkowy ruch.

Czy miasto jest informowane przez deweloperów, w jakich miejscach i terminach planują budowę dróg rowerowych?

To miasto decyduje, co i gdzie deweloperzy mają budować. To kwestia uzgodnień związanych z wpięciem nowej inwestycji do układu komunikacyjnego miasta.

Czy deweloperzy wykonują też chodniki?

Jak wygląda współpraca miasta z nimi w tej kwestii?

Jak najbardziej, na tych samych zasadach, jak w przypadku nowych dróg rowerowych. Przykładowo – nowa inwestycja mieszkaniowa generuje nowy ruch i niezbędne jest, aby mieszkańcy mieli możliwość komfortowego

przemieszczania się w najbliższej okolicy. Dlatego budowa nowych chodników, infrastruktury rowerowej czy dróg jest obowiązkowym warunkiem przy realizacji inwestycji.

Jaki jest plan budowy dróg i ścieżek rowerowych we Wrocławiu w najbliższym roku?

W tym roku realizowanych jest lub będzie kilka ważnych z punktu widzenia wrocławian inwestycji. Po pierwsze, trwa budowa połączeń w centrum miasta, o które wnioskowali sami mieszkańcy we Wrocławskim Budżecie Obywatelskim – mowa o drodze dla rowerów na ulicy Sądowej od pl. Legionów do fosy miejskiej oraz połączeniu na ulicy

Legnickiej między pl. Jana Pawła II

a ul. Rybacką. Poza tym nowe drogi rowerowe powstają w ramach dużych inwestycji drogowych: mowa o tramwaju na Popowice, trasie autobusowo-tramwajowej na Nowy Dwór czy budowie Alei Wielkiej Wyspy. Kolejne odcinki powstaną również w ramach rozpoczętej niedawno przebudowy ul. Pomorskiej czy budowy obwodnicy Leśnicy. Nie zapominamy także o polepszeniu komfortu jazdy już istniejącymi ciągami. W tym roku planowane jest np. obniżenie krawężników wzdłuż trasy na Grota-Roweckiego od ronda Bednarza do ul. Przystankowej oraz na ul. Krzywoustego od Czajkowskiego do Poprzecznej.

Kiedy powstanie trasa w okolicach Rynku, prowadząca przez ul. Bożego Ciała i Widok, w stronę ul. Szewskiej?

To bardzo ważna trasa dla podróżujących z południa na północ jednośladem. Obecnie jesteśmy na etapie jej projektowania. Wyłoniony w przetargu wykonawca projektu ma 10 miesięcy na jego stworzenie. Dopiero gdy będziemy mieć projekt i poznamy zakres inwestycji oraz koszty, będziemy mogli rozpiścić przetarg na jej wykonanie i określić termin realizacji.

Jakie jest natężenie ruchu rowerowego we Wrocławiu? Czy na rowerze jeździ więcej osób niż w poprzednich latach?

Mierzymy ruch rowerowy w ramach kompleksowych badań ruchu drogowego oraz co dwa lata w ramach ręcznych pomiarów. Dla przykładu – na ul. Powstańców Śląskich w 2014 roku w godzinie szczytu przejeżdżało prawie 400 rowerów na godzinę. Tymczasem w roku 2018

było to już ponad 900 osób. Przez te 9 lat ruch rowerowy na tym ciągu wzrósł zatem o ponad 100 proc. Na innych ciągach wzrosty są również bardzo wysokie. Dane dotyczące ruchu rowerowego, który był badany w tym roku, są jeszcze opracowywane, ale myślę, że po samych obserwacjach tego, jak wyglądają wrocławskie trasy rowerowe możemy stwierdzić, że mieszkańcy w tym roku zdecydowanie wybierają rower. Ma to zapewne związek z szalejącymi cenami paliw. Dodatkowo, dzięki temu, że infrastruktura rowerowa z roku na rok jest rozwijana, uzupełniana i modernizowana, przesiadanie się na jednoślady jest znacznie wygodniejsze.

Jak miasto stara się zachęcić mieszkańców do rezygnacji z samochodów i przesiadki na rowery?

Oprócz rozbudowy infrastruktury dbamy również o to, aby zachęcać mieszkańców do rezygnowania z samochodów na poczet bardziej zrównoważonych form transportu, dlatego duży nacisk stawiamy też na edukację i promocję zrównoważonej mobilności. W szkołach prowadzone są zajęcia dla dzieci i nauczycieli wychowania komunikacyjnego. W ubiegłym roku szkolnym przeprowadzono we Wrocławiu pierwszy tzw. egzamin holenderski na kartę rowerową, który sprawdza umiejętność poruszania się na rowerze w ruchu ulicznym. Z roku na rok coraz więcej szkół i uczniów przystępuje do kampanii Rowerowy Maj, która promuje aktywną mobilność wśród najmłodszych mieszkańców miasta – w tym roku na fali popularności majowej akcji postanowiliśmy zorganizować we Wrocławiu jej wrześniową dogrywkę, która potrwa do 22 września. Natomiast z początkiem października rozpocznie się kampania skierowana do dorosłych, czyli „W kółko kręć”, gdzie za rowerowe przejazdy do i z pracy wrocławianie będą otrzymywać punkty, które następnie można będzie wymienić na nagrody.

Masz pomysł na rozmowę dotyczącą sprawy istotnej dla wszystkich wrocławian?

Napisz do nas! e-mail: biuletyn@araw.pl

Daniel Chojnacki, wrocławski oficer rowerowy

FILIP BASARA

Przyjdź na zielony piknik w parku Zachodnim

Odbierz skrzydłokwiaty w zamian za elektroodpady. Weź udział w dziesiątkach zabaw i warsztatów. Poznaj ekologiczne miejskie projekty. Powalcz o nagrody główne – hulajnogę elektryczną i rower. To wszystko 24 września podczas Soboty z Zielonym Wrocławiem – największego ekopikniku w naszym mieście.

Redakcja

Działania proekologiczne to już nie tylko moda. To sposób na to, żeby oszczędzać – zarówno środowisko, jak i pieniądze. – Wspierając środowisko, możemy wspierać również własne, domowe budżety. Działania proekologiczne często wydają nam się kosztowne, choć w rzeczywistości jest zupełnie odwrotnie – mówi Katarzyna Szymczak-Pomianowska, dyrektor Departamentu Zrównoważonego Rozwoju w Urzędzie Miejskim Wrocławia. – Oszczędzanie zużycia mediów czy energii, wykorzystywanie zużytych przedmiotów – to wszystko działania, które służą środowisku, ale również przyczyniają się do oszczędności.

Eko się opłaca

Sobota z Zielonym Wrocławiem to największe ekowydarzenie w naszym mieście. W jego trakcie mieszkańcy mogą wziąć udział w dziesiątkach ciekawych warsztatów, a także zdobyć wiedzę na temat, jak rozsądnie gospodarować swoim budżetem, jednocześnie

przyczyniając się do ochrony środowiska.

– Uczestnicy będą mogli siłą własnych nóg przygotować koktajle na blendero-rowerach wzięć udział w wyścigach samochodów napędzanych rowerami stworzyć samodzielnie unikalne torby w technice sitodruku, a nawet wystartować w wyścigach z wiadrem węgla – mówi Adrian Staniszewski, wiceprezes Agencji Rozwoju Aglomeracji Wrocławskiej, która odpowiada za organizację wydarzeń.

To nie wszystko. Na dzieci czekają warsztaty z gotowania z resztek, kisenia i przepisów kulinarnych. Do tego wystawy poświęcone dzikim zwierzętom w naszym mieście, stoisko z kranówką od partnera wydarzenia – Miejskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji, a także stoiska poświęco-

Oddaj elektroodpad i odbierz skrzydłokwiat

Siłą nóg zrobisz zdrowy koktajl

ne ogrzewaniu czy transportowi.

Nagrody

Odwiedzając poszczególne stoiska, mieszkańcy będą mogli zbierać pieczątki potwierdzające wykonanie poszczególnych zadań. Osoby, które wezmą udział w odpowiedniej liczbie atrakcji, będą mogły wygrać

nagrody w kole fortuny – między innymi wrocławskie zielone bluzy, bidony, vouchery do food trucków, maty do siedzenia czy skarpetki. A dla tych, którzy wykażą się największą wiedzą, czeka konkurs główny, w którym wygrać można, między innymi, hulajnogę elektryczną i rower. A to nie wszystkie atrakcje, jakie przewidzieli organizatorzy.

– Przygotowaliśmy dla wrocławian aż 650 skrzydłokwiatów – dodaje Adrian Staniszewski. – Żeby je otrzymać, wystarczy przynieść i zostawić na miejscu elektroodpady, takie jak zużyte telefony, suszarki czy tostery.

W tym celu spółka Ekosystem zapewni aż 6 kontenerów wielkogabarytowych. Na miejscu będzie można otrzymać także sadzonki lawendy w ramach programu Komar nie siada. Udział w wydarzeniu i wszystkich warsztatach jest bezpłatny. Na

uczestników czekają także food trucki, a w pobliżu pikniku – dwa place zabaw dla dzieci. Nie zabraknie również dobrej muzyki i miejsca na relaks.

Harmonogram wydarzenia

- 12 – start wydarzenia i odbiór elektroodpadów
- 12.30 – odbiór skrzydłokwiatów
- 16 – konkurs na nagrodę główną
- 16.30 – wręczenie nagród
- 17 – zakończenie wydarzenia

Lokalizacja

Sobota z Zielonym Wrocławiem odbędzie się w parku Zachodnim pomiędzy ulicą Pilczycką a Lotniczą, w pobliżu budynku Creator i pizzerii Giro.

Podczas Soboty z Zielonym Wrocławiem nie zabraknie dobrej zabawy!

Buduj z nami Zielony Wrocław

Miejskie programy

DERATYZACJA

Kampania skierowana do mieszkańców, by przeciwdziałać występowaniu szczerów. Za pośrednictwem spotów telewizyjnych oraz ulotek i plakatów informacyjnych przekazywana jest wiedza o terminach trwania i obszarach podlegających obowiązkowej deratyzacji, a także dobrych praktykach, jakie sami mieszkańcy mogą wdrożyć, by zminimalizować możliwości stwarzania warunków dogodnych do występowania gryzoni.

SZARE NA ZIELONE

Program Szare na Zielone ma przekształcić szare, zabetonowane tereny przy szkołach i przedszkolach w obszary zielone, przyjazne uczniom. Istotnym jego elementem jest zwiększanie wiedzy i świadomości uczniów w zakresie przeciwdziałania zmianom klimatu i adaptacji, poprawy jakości powietrza oraz ochrony przyrody. Szkoły zachęcane są nie tylko do „odszerzania” betonowych podwórek, ale również wzbogacania projektów zagospodarowania o elementy błękitno-zielonej infrastruktury, mogą to być ogrody deszczowe, łąki kwietne, małe ogrody warzywne, pnącza na ogrodzeniach tworzące naturalne zielone ściany czy też beczki na deszczówkę, którą potem można wykorzystać do podlewania ogrodu.

LUBIĘ DESZCZ

Projekt zrealizowano na zlecenie gminy Wrocław jesienią 2019 r. Jego celem było zwiększenie świadomości dzieci i młodzieży oraz innych mieszkańców miasta na temat zrównoważonego gospodarowania wodami opadowymi w dobie zmian klimatu. W ramach projektu zrealizowano warsztaty, w trakcie których powstało 10 ogrodów deszczowych. Budowa odbywała się wraz z uczestnikami, zbudowano ogrody deszczowe m.in. przy 4 szkołach i 4 przedszkolach.

Wymiana pieców, łapanie deszczówki, rozdawanie bezpłatnych kompostowników, odkomarzenie czy edukacja o tym, jak wspierać dzikie zwierzęta w mieście – to tylko niektóre projekty Zielonego Wrocławia realizowane dla mieszkańców. Poznałeś je już?

Bartosz Moch

Jeśli jeszcze nie wiesz, jak miasto wspiera ochronę środowiska i zachęca mieszkańców do tworzenia Zielonego Wrocławia, to teraz możesz bliżej zapoznać się z projektami. Jeśli będziesz czuł niedosyt – przyjdź na piknik 24 września. Tam, oprócz zgłębienia wiedzy na ten temat, możesz też wziąć udział w wielu ekoaktywnościach (czytaj na s. 9).

Zmień piec

Akcja „Zmień piec” to kluczowy element kampanii „Wrocław bez smogu”, która ma pozwolić oddychać nam czystym, pozbawionym smogu, powietrzem. Do końca 2024 r. miasto na działania związane z likwidacją pieców przeznaczy 330 mln zł. To priorytet w walce o poprawę jakości powietrza we Wrocławiu. Działania te są szczególnie ważne ze względu na rosnące koszty i problemy z dostępnością węgla. Z miejskim programem KAWKA Plus wrocławianie wymienili już prawie 13 tys. pieców.

W ramach akcji

Łap deszcz, by mieć ekoogródek

„Zmień piec” mieszkańcy mogą uzyskać dopłat:

- do wymiany pieca (do 12 tys. zł z KAWKA Plus – tylko do końca 2022 r.)
- na wymianę starych drewnianych okien (do 5 tys. zł z Termo KAWKA)
- do rachunków oraz zwolnienia z czynszu dla najemców komunalnych.

Miasto wymienia również źródła ogrzewania w budynkach gminnych. W 2021 r. wymianą objęto 1000 mieszkań w 100 budynkach. W 2022 r. likwidowanych jest ponad 1100 pieców w 864 mieszkaniach w 115 budynkach. A na kolejne 380 mieszkań w 44 budynkach już trwają bądź przygotowane są przetargi z zakończeniem realizacji w 2023 r. Dodatkowo właściciele domów jednorodzinnych mogą także skorzystać z ulgi termomodernizacyjnej (odliczenie do 53 tys. złotych) oraz z dopłaty w ramach rządowego programu Czyste Powietrze Plus. Więcej na zmienpiec.pl.

Złap deszcz

Złap deszcz to program, dzięki któremu można uzyskać dopłatę na realizację instalacji do zatrzymywania wody deszczowej. Co roku cieszy się on dużą popularnością wśród wrocławian, którzy chcą, by ich przydomowe ogródki były bardziej eko. Instalacje, takie jak muldy lub studnie chłonne, ogrody deszczowe czy podziemne zbiorniki na deszczówkę przechwytyją wodę w czasie opadów. Może być ona później wykorzystana do uprawy i pielęgnacji ogródka. Dofinansowanie

można także uzyskać do utworzenia dachu retencyjnego – zielonego lub żwirowego. Z dotacji mogą skorzystać mieszkańcy, spółdzielnie i wspólnoty mieszkaniowe.

Miasto finansuje do 80 proc. (udokumentowanych i zweryfikowanych przez gminę – przyp. red.) wydatków związanych z realizacją inwestycji. To maksymalnie 5 tys. zł w przypadku osób fizycznych lub 10 tys. zł, gdy wnioskodawcą jest spółdzielnia lub wspólnota mieszkaniowa.

Zainteresowanie programem Złap deszcz w 2022 r. było tak duże, że już po miesiącu nabór wniosków dla osób fizycznych został zakończony. Złożono 171 wniosków. Pula dotacji to ok. pół miliona złotych. Największym zainteresowaniem wrocławian cieszyły się zbiorniki naziemne przyrównowe. To już czwarta edycja programu. Do tej pory miasto sfinansowało w sumie około 430 instalacji za blisko 1,3 mln zł.

Kompostuj nie marnuj

Kompostowniki są użyczane bezpłatnie mieszkańcom posiadającym ogródki przydomowe oraz jednostkom oświatowym na trzy lata, następnie przechodzą na własność użytkownika. Wymogiem jest przesyłanie rocznych sprawozdań dotyczących ilości przetworzonych odpadów. Kompostowniki nie są użyczane na ogródki znajdujące się na terenie Rodzinnych Ogrodów Działkowych.

O przyznaniu bezpłatnego kompostownika, decyduje kolejność zgłoszeń. Wnioski

o użyczenie kompostownika dostępne są w BIP Urzędu Miejskiego. Po wypełnieniu, można dostarczyć je za pomocą platformy ePUAP lub (wydrukowane) przesać pocztą na adres Wydziału Środowiska i Rolnictwa: 50-502 Wrocław, ul. Hubska 8-16.

Dzikie w mieście

Jak zachować się podczas spotkania „oko w oko” z dzikiem czy lisem? Do kogo zgłosić napotkanie dzikiego, często rannego i wymagającego pomocy, zwierzęcia? Wreszcie – jak mądrze dokarmiać zwierzęta oraz w jaki sposób unikać „zapraszania” dzikich na nasze osiedla i posesje – na te pytania odpowiada m.p.a. „Dzikie w mieście” organizowana razem z zoo Wrocław i Uniwersytetem Wrocławskim.

Kampania promuje pozytywne praktyki, które wspierają zwierzęta w miastach i eliminują sytuacje konfliktowe z ludźmi. Zoo uruchomiło zajęcia edukacyjne dla dzieci i młodzieży, miasto dystrybuuje do mieszkańców ulotki, plakaty, które trafiają m.in. do działkowców czy rad osiedli. Ważnym elementem kampanii jest informacja, z jakimi służbami i w jakich sytuacjach należy się kontaktować, gdy napotkamy dzikie lub ranne i wymagające pomocy zwierzę.

Statystyki Urzędu Miejskiego wskazują, że z roku na rok interwencji z udziałem dzikich zwierząt we Wrocławiu jest coraz więcej. Tylko w 2021 roku odnotowano 1175 zgłoszeń (z czego 257 dot. dzików), w 2020 r. było ich 991 – prawie o 40% więcej, niż w 2019 roku. W I półroczu 2022 r. były już 823 zgłoszenia (330 dotyczyło dzików).

Wydział Środowiska i Rolnictwa zapewni prowadzenie pogotowia interwencyjnego

ds. dzikich zwierząt. Całodobowo infolinię obsługuje Centrum Zarządzania Kryzysowego: 71 770 22 22. Zgłaszać należy sytuacje, w których zwierzę jest ranne i trzeba udzielić mu pomocy lub stanowi zagrożenie. Jeśli to zwykłe spotkanie z dzikiem w mieście – dajmy mu odejść i nie wchodzimy sobie w drogę.

#KomarNieSiada

Aż 1250 ha metodą lotniczą – tereny zielone wzdłuż wrocławskich rzek, 360 ha metodą naziemną – parki i zieleńce plus 350 ha kompleksowego odkomarzenia w dolinie Bystrzycy. A ponadto 50 zarybionych zbiorników i akcje rozdawania lawendy. Oto wrocławskie sposoby na walkę z komarami.

Przez Wrocław płyną – oprócz Odry – cztery większe rzeki. Nic więc dziwnego, że komary, związane z wodą, lubią nasze miasto. Ale my umiemy już przed nimi się bronić. #KomarNieSiada to m.in. kampania edukacyjna dla mieszkańców, pokazująca, że istnieje szereg naturalnych sposobów i dobrych praktyk, dzięki którym każdy z nas może ograniczyć liczbę komarów w swoim otoczeniu. Ulotki i plakaty trafiły między innymi do działkowców, informacje pojawiają się też na ekranach w MPK czy w budynkach urzędu. Są również publikowane w mediach społecznościowych na profilu Zielony Wrocław.

Naturalnym sprzymierzeńcem wrocławian w walce z larwami komarów są ryby. Dlatego wiosną i jesienią zarybia się we Wrocławiu ok. 50 zbiorników wodnych, gdzie trafia narybek, który żywi się larwami komarów. Zapach ma ogromne znaczenie w świecie owadów, dlatego ważne, aby

otaczać się roślinami odstraszcającymi komary. Warto sadzić lawendę, miętę pieprzową, komarzęcę, kocimiętkę, bazylię, mirt, koper włoski czy surmię bignoniową. Miasto przy okazji różnych wydarzeń, rozdaje lawendę. Od ponad 20 lat istnieje także wrocławski Program Kontroli Liczebności Komarów, na podstawie którego wyznaczane są miejsca wymagające przeprowadzenia opryszków.

Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców i edukacja w tym zakresie wszystkich grup wiekowych, to działania równie ważne, jak nasadzenia zieleni czy budowa nowych dróg rowerowych. Tylko mając pełną świadomość, w jaki sposób nasze codzienne decyzje wpływają na jakość powietrza, poziom segregacji odpadów, retencjonowanie wody opadowej czy bioróżnorodność, możemy podejmować je świadomie i właściwie. Mimo kryzysu energetycznego, w akcji „Zmień piec” niezmiennie wspieramy mieszkańców w procesie likwidacji nieekologicznych kopciuchów, ale także pomagamy udźwignąć koszty ogrzewania. Nasze flagowe programy to także „Złap deszcz”, dzięki któremu łapiemy deszczówkę, ale i zazieleniamy posesje wokół domów. Natomiast programy „#KomarNieSiada” i „Dzikie w mieście” wskazują, jak funkcjonować w mocno zurbanizowanej przestrzeni z gatunkami dzikimi, z którymi nie zawsze jest nam po drodze stanąć „oko w oko” – wyjaśnia Katarzyna Szymczak-Pomianowska, dyrektor Departamentu Zrównoważonego Rozwoju.

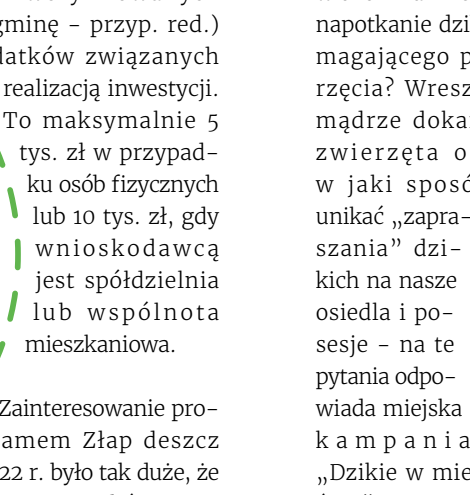
Więcej na www.facebook.com/zielonywroclaw

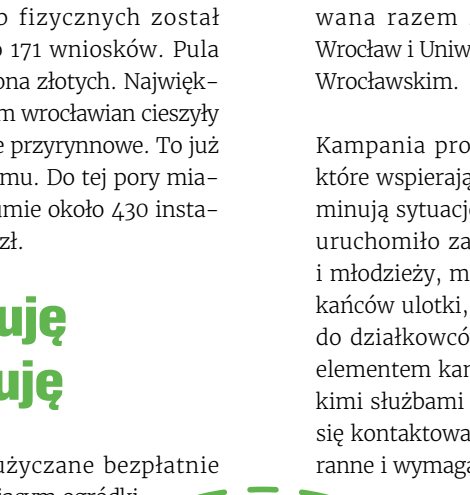
Lawnie skutecznie odstrasza komary

Wymień kopciucha na ekologiczny piec

Spotkałeś dzikie, ranne zwierzę? Zadzwon pod nr 71 770 22 22

Poznaj zielone projekty Wrocławia

CIEPŁO W DOMU

W ramach pilotażu bezpłatnie przebadano 50 domów jednorodzinnych we Wrocławiu, wybudowanych przed 2010 rokiem, których właściciele zamierzają przeprowadzić prace termomodernizacyjne. Kamera termowizyjna wskazała w domach miejsca, które są najbardziej narażone na straty ciepła.

GROWGREEN

Projekt z programu Horyzont 2020, czyli największego w historii programu finansowania badań naukowych i innowacji w Unii Europejskiej. Ma za zadanie przystosować miasta do zmian klimatu m.in. poprzez stworzenie katalogu demonstracyjnych rozwiązań zapewniających schronienie przed upałem, lokalne obniżenie temperatury, poprawę jakości powietrza i umożliwiających wykorzystanie wód opadowych. Te przykładowe rozwiązania to właśnie parki kiesionkowe, zielone ściany i ulice.

FOODSHIFT 2030

Europejski projekt FoodShift 2030 ma przekształcić rynek żywności poprzez wdrażanie miejskich rozwiązań rolniczych. Dodatkowo stworzone zostaną sąsiedzkie ogrody społeczne, w których uprawiane będą przez mieszkańców kwiaty, owoce i warzywa.

WROCŁAW NIE MARNUJE

Projekt rozpoczął się w 2019 r., jego celem jest podnoszenie wiedzy wśród mieszkańców o zasadach gospodarowania i powtórnego wykorzystania odpadów (recyklingu) oraz ograniczenia potencjalnego negatywnego wpływu na środowisko naturalne powodowanego nadmierną konsumpcją. Działania prowadzone w ramach kampanii mają zachęcić do życia w stylu less waste, wprowadzając każdego dnia do naszego życia drobne zmiany, chociażby takie jak: oszczędzanie wody, energii, eliminacja plastiku, dzielenie się z innymi tym, co mamy w nadmiarze, dawanie przedmiotom i rzeczom drugie – ciekawsze życie.

Zielony wrzesień we Wrocławiu

EkoEksperymentarium - wystawa nie tylko do oglądania, ale też do eksperymentowania, **WroCHEF** - kulinarny konkurs dla dzieci, a także książka kucharska „Niejadki, strączki i inne bolączki - o żywieniu dzieci w wieku szkolnym”. Wrocław przygotował kilka nowości dla mieszkańców, by zachęcić ich do dobrych praktyk żywieniowych, niemarnowania jedzenia, oszczędzania energii i wody, a także, by zainteresować kuchnią roślinną.

Redakcja

Te projekty osławiają z dobrymi praktykami już od najmłodszych lat. Dzieci uczą się przygotowania zdrowych posiłków, uprawy ogródków warzywnych i owocowych czy niemarnowania żywności. A podczas nadchodzącej wystawy EkoEksperymentarium zobaczą, jak w prosty sposób, we własnym domu, mogą zadbać o środowisko.

Dobre praktyki żywieniowe

Główne działania w ramach BioCanteens 2 to zachęcanie wrocławskich szkół do: przygotowywania i serwowania zdrowych, smacznych i zbilansowanych posiłków opartych na idei niemarnowania jedzenia, korzystania z lokalnych dostawców warzyw i owoców, zakładania przyszkolnych ogródków czy też warsztaty dla dzieci, młodzieży i dorosłych podnoszące

świadomość zdrowego żywienia i niemarnowania.

Na wrześniowe zakończenie projektu przygotowana została książka kucharska „Niejadki, strączki i inne bolączki - o żywieniu dzieci w wieku szkolnym”. Zawiera 30 sezonowych, zbilansowanych przepisów z podziałem na pory roku oraz 11 przepisów na dania ze strączków. Książka trafi do

Dzieci poznają dobre praktyki żywieniowe

szkolnych kuchni, ale mogą z niej skorzystać także rodzice. Aby zyskać bezpłatny dostęp - wystarczy zeskanować kod QR.

BioCanteens2 to międzynarodowy projekt, który polega na przekazaniu dobrych praktyk wypracowanych przez miasto Mouans-Sartoux (wiodącego partnera z Francji) w dziedzinie zbiorowego żywienia szkolnego czterem pozostałym miastom: Wrocławowi (Polska), Evorze (Portugalia), Gavie (Hiszpania) oraz Liège (Belgia).

Czy jest tu WroCHEF?

Warsztaty kulinarne z Julką Cymbaluk (zwyciężczynią programu MasterChef Junior), Natalią Gmyrek (finalistką programu MasterChef), a dla najlepszych także gotowanie pod okiem profesjonalnych szefów kuchni restauracji Aula, Dinette i Umami...

To nagrody w konkursie WroCHEF, które rozwiną umiejętności kulinarne Twojego dziecka!

- Celem konkursu jest przede wszystkim promocja diety roślinnej, opartej na produktach lokalnych i sezonowych, a także promocja potraw, które można wykonać z wykorzystaniem warzyw i owoców, które są uprawiane w ogródkach przydomowych - wyjaśnia Małgorzata Brykarz, dyrektor Wydziału Kli-

matu i Energii w Urzędzie Miejskim Wrocławia.

Aby wziąć udział w konkursie, należy przesłać zgłoszenie w formie graficznej lub wideo, które przedstawia, jak dziecko samodzielnie przygotowuje potrawę bezmięsną i wypełnić formularz na stronie l.wroclaw.pl/zgloszenie. Zgłoszenia można wysłać do 26 września.

Konkurs organizowany jest przez Urząd Miejski Wrocławia w ramach projektu FoodSHIFT2030, finansowanego z programu UE „Horyzont”.

Partnerami są Zespół Szkół nr 3 przy ul. Szkockiej we Wrocławiu, restauracja Bernard oraz Wrocławska Rada Gastronomii.

Bądź eko

EkoEksperymentarium to wystawa do eksperymentowania, a nie tylko oglądania. Uczestnicy mogą samodzielnie sprawdzić, co się stanie, jeśli obniżą temperaturę w domu albo przestaną kupować wodę butelkowaną, ale też poznają ważne dane i łatwe triki na ograniczenie zużycia zasobów. Omawiamy, jak we własnym domu możemy dbać

Zobacz EkoEksperymentarium

o siebie i środowisko. Trudno jest zmienić nawyki, dlatego podpowiadamy proste sposoby na to, jak być eko i ułatwić sobie życie - zachęca Małgosia Żmijńska, kuratorka wystawy z kolektywu Mamy Projekt.

Wystawa jest zbudowana na planie mieszkania (zaaranżowanym ilustracjami Pawła Szlotawy), którego mieszkańcy w wyjątkowy sposób dbają o zachowania proekologiczne:

- w salonie poznajemy sposoby na oszczędzanie energii
- w łazience dbamy o każdą kroplę wody
- w kuchni dzielimy się sposobami na gotowanie less waste
- w sypialni przeglądamy rzeczy i zastanawiamy nad tym, dlaczego warto mieć mniej.

Wystawę można będzie zobaczyć w BWA Wrocław Główny (ul. Piłsudskiego 105, w sali naprzeciwko recepcji galerii BWA Wrocław, I piętro, tel. 883 369 039). Zostanie otwarta 23 września i potrwa do 6 listopada. Wstęp wolny.

Pobierz książkę z przepisami.

Najlepsi młodzi kucharze będą mieli okazję gotować m.in. pod okiem Amedeo Menale, szefa kuchni restauracji Aula

PARK STRACHOWICKI

Teraz tylko rzeka Ługowina pamięta tutejszy pałac

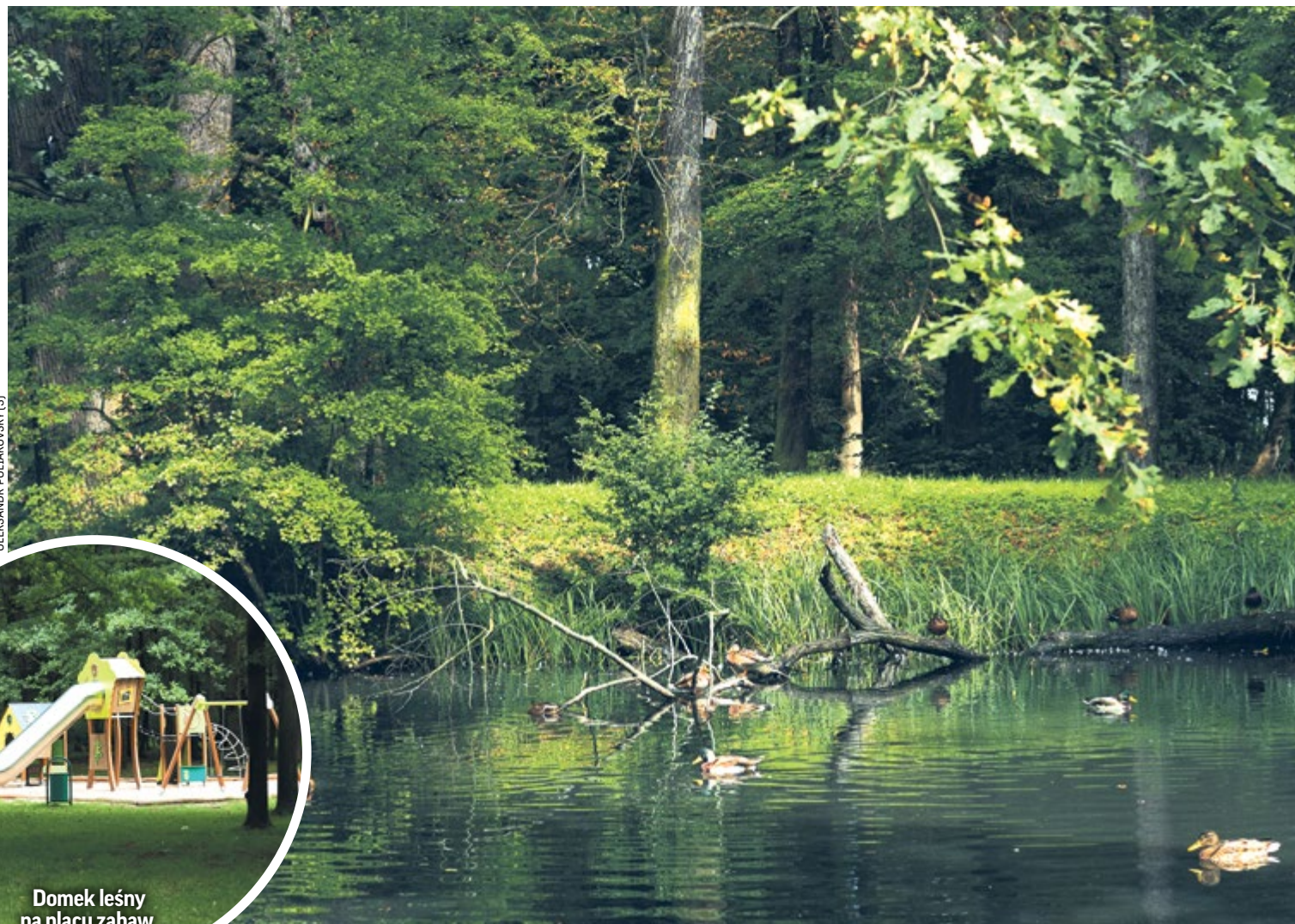
Osoby, którym zdarza się podróżować na lotnisko Wrocław – Strachowice z pewnością zwrócili uwagę na położony w sąsiedztwie park Strachowicki. Warto odwiedzić ten teren na dłużej, bo to właśnie tam rosną wyjątkowe pomniki przyrody i okazy dendrologiczne. A drzewa to niejedyna atrakcja tego obszaru.

Emilia Iwanicka-Pałka

Park ma około 8 hektarów powierzchni i jest położony w zachodniej części Wrocławia, pomiędzy ulicami Strachowicka, Zarembowicza i Graniczną. Łatwo jest dojechać do niego autobusami nr 106 i 206, wysiadając na przystanku Graniczna (Strachowicka). Pamiętajcie jednak, że to też doskonałe miejsce na wycieczkę rowerową, bo ulicą Graniczną prowadzi wygodna i bezpieczna ścieżka, którą można dojechać również np. do odległego o około 4 km parku Tysiąclecia (pisałiśmy już o nim w naszym cyklu).

Park Strachowicki początkowo był pięknym ogrodem parkowym przy XVIII-wiecznym pałacu. Z tarasu budynku rozciągał się malowniczy widok na staw. Zbiornik wodny przetrwał do dziś – warto porównać jego wygląd z dostępnymi w sieci widokówkami z początku XX wieku, prezentującymi kompleks pałacowy. Sam pałac, częściowo zniszczony w czasie II wojny światowej, ostatecznie został rozebrany na początku lat 60. ubiegłego wieku. Ślady przeszłości zachowane są jednak w przyrodzie. Na terenie sąsiednich prywatnych ogrodów rosną sosny czarne, których wiek – zdaniem ekspertów – wskazuje na to, że zasadzone były na początku tworzenia parku.

Przez północną część parku przepływa rzeka Ługowina, co zdecydowanie dodaje terenowi uroku. Oto, co warto tam zobaczyć.

OLEKSANDR POLIAKOVSKY (3)

Domek leśny na placu zabaw

Oczko wodne jest wspomnieniem po XVIII-wiecznym pałacu. Dodaje uroku parkowi i przyciąga kaczki

1 Okazałe w obwodzie buki pospolite

Dwie rozległe, idealne do wypoczynku polany znajdują się w północno-zachodniej części parku. Na jednej z nich działa boisko do piłki nożnej, a w pobliżu rosną piękne pomniki przyrody – okazałe buki pospolite o obwodzie przekraczającym 370 cm! Zobaczycie tam też dęby, lipy, jesiony, akacje, kasztanowce czy wiązy. Wyjątkowo ciekawym okazem jest również cypryśnik błotny, który rośnie przy oczku wodnym.

2 Stawy i strumyki

Stawy i ciekły wodne oraz towarzyszące im mostki i przejścia dodają całości uroku. Spacerując po parku, warto przyjrzeć się roślinom nadwodnym, które upodobały sobie te miejsca. Są to pięknie kwitnące grzybenie, a także żabieniec babka wodna, kosaciec żółty i jaskier jadowity. Idąc wzdłuż Ługowiny, zobaczycie też szpaler lip drobnolistnych, wiązy, klony i sosny. Warto więc spoglądać nie tylko pod nogi.

3 Plac zabaw i dziecięce drzewa

Plac zabaw w parku Strachowickim z pewnością zadowolili małych amatorów aktywnego wypoczynku. Oprócz huśtawek i karuzeli jest tam też zjeżdżalnia tubowa oraz uwielbiany przez najmłodszych domek leśny. Park Strachowicki dla wielu dzieci i rodziców ma jeszcze jedną, dość

nieoczywistą wartość. W 2021 r.

przy ul. Granicznej posadżono blisko 300 drzew. A wszystko w ramach akcji WROśnij we WROcław, w której rodzice małych wrocławian mogli uczcić narodziny dzieci posadzeniem roślin. Teraz, odwiedzając regularnie park Strachowicki, mogą podziwiać, jak wraz z dziećmi rosną ich drzewa.

Barbara Czełuśniak, spacerowiczka

Mieszkam bardzo blisko tego parku, a że mam psa – labradora Kilera – bywamy tam na spacerze przynajmniej raz dziennie. To wspaniałe miejsce, świetnie utrzymane, piękne drzewa i alejki. Dzieci mają fantastyczny plac zabaw. Przydałaby się jeszcze siłownia dla dorosłych na świeżym powietrzu. Ja za każdym razem wychodzę z tego parku zachwycona, a Kiler – wybiegany. Z powodu drzew nie widać startujących samolotów, ale dobrze słychać huk ich potężnych silników. Lepiej się je obserwuje z przystanku autobusowego albo – jak w moim przypadku – po prostu z domowego tarasu.

Remont kamienicy na Nadodrze

Mieszkańców spod adresu ul. Podwórcowa 11 czekają spore zmiany na lepsze. Zarząd Zasobu Komunalnego podpisał właśnie umowę na częściowy remont ich kamienicy. Do zadań wykonawcy należeć będzie zlikwidowanie 23 pieców i podłączenie budynku do miejskiej sieci ciepłowniczej. Ponad 130-letnia kamienica całkowicie zmieni też swoje wnętrze, bo prace obejmą także remont klatki schodowej – pojawią się nowe schody i balustrady, zostaną pomalowane ściany oraz sufit. W budynku zostanie wymieniona stolarka okienna i drzwi wejściowe, które będą wykonane na wzór istniejących. Przebudowana zostanie także instalacja sanitarna. Prace powinny zakończyć się w III kwartale 2023. Koszt inwestycji wyceniono na ponad 1,2 mln zł.

Nowy skatepark na Sołtysowicach

Dobre informacje dla amatorów deskorolek. We Wrocławiu przybędzie kolejny skatepark, tym razem na Sołtysowicach – przy ul. Sołtysowickiej 68. Otaczać go ma 5 masztów oświetleniowych. Koszt budowy wyniesie ok. 1,4 mln zł. To inwestycja realizowana ze środków Funduszu Osiedlowego (FO) i Wrocławskiego Budżetu Obywatelskiego (WBO). Zarząd Inwestycji Miejskich informuje, że wykonawca ma czas oddać swoje dzieło mieszkańcom do czerwca 2023.

Alejka Oporowska zostanie naprawiona

Po remoncie alejki Stalowej w 2020 r. Zarząd Dróg i Utrzymania Miasta bierze się za alejkę Oporowską w ROD Gajowice. Wykonawca usunie wykruszony beton asfaltowy, wykona nową warstwę odsączającą i podbudowę. Na koniec ułoży nową nawierzchnię z kostki w kolorystyce „barwy jesieni”. Zniszczone ławeczki zastąpi nowymi. Ma na to trzy miesiące. ZDiUM zapłaci za to ponad 488 tys. złotych.

PRZEDMIEŚCIE ŚWIDNICKIE

Mały Wrocław: taniec i śpiew na ludową nutę

Krakowiak, polonez, jedliniak – jeśli chcesz, by twoje dziecko poznało tańce ludowe, zapisz je do zespołu Mały Wrocław. Są jeszcze wolne miejsca. Rodzice za to nie płacą!

Anna Aleksandrowicz

To propozycja dla wrocławian w wieku od 3. do 15. roku życia. Reprezentacyjny Dolnośląski Zespół Pieśni i Tańca zaprasza na zajęcia rytmiczne, taneczne i wokalne prowadzone przez doświadczonych instruktorów przy dźwiękach muzyki ludowej.

Zajęcia realizowane będą w ramach projektu „Powrót do korzeni – muzyka, taniec, śpiew, polskie tradycje ludowe. V edycja”, współfinansowanego przez Gminę Wrocław wg harmonogramu:
poniedziałki: godz. 16.30–17.30 – rodzice z maluszkami (3–4 lata) – zajęcia rytmiczne; godz. 17–18 – dzieci (6–11 lat) – zajęcia taneczne i wokalne; godz. 17.30–19.30 – młodzież (12–15 lat)

Dziewczyny tańczą wiązanekę tańców krakowskich podczas koncertu galowego w Imparcie, rok 2020

– zajęcia wokalne i taneczne; **wtorki:** godz. 17–18 – zajęcia rytmiczne (dzieci 5–6 lat); **środy:** godz. 17–18.30 – dzieci (6–11 lat) – zajęcia taneczne i wokalne; godz. 17.30–19.30 – młodzież (12–15 lat) – zajęcia wokalne i taneczne.

– Dzieci nie tylko będą tańczyć i śpiewać, ale też poznają zabawy ludowe, mają warsztaty z rękodzieła i wyjeżdżają na wycieczki z folklorem – wylicza Katarzyna Nowak z RDZPiT we Wrocławiu. – W maju wystąpią z grupą dorosłych tancerzy na koncercie

jubileuszowym. Zespół Wrocław będzie świętował swoje 70-lecie w Hali Stulecia – przypomina.

Zapisy do Małego Wrocławia przyjmowane są osobiście w dniach zajęć lub e-mailem: rdzpitt.wroclaw@gmail.com.

OSOBOWICE

Przebiegnij jubileuszową Osobowicką Ósemką

8 km do pokonania i co najmniej ukończone 18 lat – takie dwa wymagania stawiają organizatorzy 15. biegu przełajowego. Zapewniają, że biegacze wystartują bez względu na pogodę 2 października. Nie ma opłaty startowej, za to będą medale. Zapisujcie się.

Redakcja

Rada Osiedla Osobowice-Rędzin zaprasza na XV edycję Osobowickiej Ósemki. – Celem imprezy jest upowszechnianie i popularyzacja biegania jako najprostszej formy aktywności ruchowej

i integracja środowisk biegaczy długodystansowych – tłumaczy Andrzej Cymanek, kierownik biegu.

Pobiec może każdy, kto do 29 września zapisze się na bieg i do 2 października 2022 r. ukończy

18 lat. Zawodnicy zobowiązani są do przedstawienia zaświadczenia lekarskiego o zdolności do udziału w biegach długodystansowych lub do podpisania oświadczenia udziału na własną odpowiedzialność. Za miejsca 1–3 będzie me-

dal w każdej kategorii wiekowej. Przewidziane są też medale dla trzech najlepszych biegaczy i biegaczy zameldowanych i mieszkających na osiedlu Osobowice-Rędzin.

Obowiązuje limit 200 zawodników. Ich weryfikacja i wydawanie numerów startowych – 2 października od godz. 8.30 do 9.40 w biurze zawodów: Las Osobowicki – boisko leśne. Start: godz. 10.

W dniu zawodów organizator nie przewiduje zapisów. Zgłoszenia są przyjmowane do 29 września w internecie pod adresem: wroc.city/OsobowickaOsemka

SLAWOMIR WIŚNIEWSKI (2)

XI Osobowicka Ósemka, Wrocław, październik 2017 i zwycięzcy w jednej z kategorii

Chór jak rodzina, a śpiewanie w nim jak siłownia

Śpiewa w chórze, redaguje książki, uczy licealistów polskiego, a siebie – pantomimy. – Chóralistyka jest przygodą otwartą dla niemal każdego. Naprawdę nie trzeba być wokalnym wirtuozem, żeby śpiewać – przekonuje dr Ramona Słobodzian z Akademickiego Chóru Politechniki Wrocławskiej.

Maciej Wołodko

Nasza rozmówczyni jest altem. Razem z chórem występuje w dolnośląskich filharmoniach, wrocławskich salach koncertowych, operze oraz, rzecz jasna, w uczelnianych aulach PWr. Śpiewali m.in. w Parlamencie Europejskim i strzebińskim zakładzie karnym, z Andrea Bocellim i wokalnymi młodziami. Wiosną tego roku wystąpili na Koncercie Galowym Przeglądu Piosenki Aktorskiej.

– Zawsze marzyłam o występie na PPA. W dzieciństwie jednym z moich ulubionych zajęć

była zabawa w „Metro”, odgrywałam w tym musicalu rolę każdego solisty, chórzysty oraz instrumentu (śmiech). Udział w Gali PPA w roli wykonawczynie, a nie tylko widzki, był dla mnie wydarzeniem szczególnym – mówi chórzystka.

Muzyka to rzemiosło

Zanim zaczęła śpiewać w chórze, grała na fortepianie. – Jestem absolwentką szkoły muzycznej i przez wiele, wiele lat poświęcałam się instrumentowi. To mnie jakoś ukształtowało, wprowadziło pewną dyscyplinę. Ale też i respekt dla muzyki, która jak każda sztuka jest rzemiosłem, czyli pracą – opowiada.

Chcąc być chórzystą, warto o tym wszystkim pamiętać. A także o porządnie. – W zespole trzeba umieć stopić się głosowo. Nie gwiazdorzyć, żeby twój głos nie był za głośny. Doskonali technicznie soliści rzadko nadają się do chóru, ich głos za mocno się wybija – zauważa Ramona.

Choć doktorat robiła na polonistyce, to trafiła do dużego chóru politechniki (bo są dwa). – Nie pamiętam, chyba próby chóru uniwersyteckiego kolidowały z moimi zajęciami – odpowiada na pytanie, skąd pomysł,

by związać się z zespołem innej uczelni. – Inna nie znaczy wroga – śmieje się. – A mówiąc serio, żaden chór akademicki nie przynależy wyłącznie do ludzi z własnych struktur. W naszym jest oczywiście cała masa inżynierów, ale i lekarze, psychologowie, lingwiści, radca prawny. Jeśli jesteście zainteresowani chóralną rodziną, zapraszamy na przesłuchania, nie sprawdzamy CV – zachęca.

Nie wyobrażam sobie żadnego innego miejsca, w którym stykają się ludzie różnych profesji, stanów, wyznań, światopoglądów, w wieku od studenckiego po emerytalny, którzy mimo ogromnych różnic funkcjonują w zgodzie. To musi być zasługa pasji.

gdy Dariusz Bugalski pytał słuchaczy o współczesne wspólnoty. Pomyślałam wówczas, że nie wyobrażam sobie żadnego innego miejsca, w którym stykają się ludzie różnych profesji, stanów, wyznań, światopoglądów, w wieku od studenckiego po emerytalny, którzy mimo ogromnych różnic funkcjonują w zgodzie. To musi być zasługa pasji. Jest nas sporo i nie wszyscy lubimy się ze sobą z taką samą intensywnością, ale umiemy być razem... śpiewając. I z tego wspólnego śpiewania są fajne znajomości, przyjaźnie i mnóstwo małżeństw!

– Bo jesteśmy jak rodzina, czasami jak ta sycylijska – śmieje się chórzystka. – Nawet napisałam kiedyś w tej sprawie do Trójki,

A czy wielka scena to wielka trema? – W moim przypadku nie do końca. Łatwiej mi wyjść na scenę z chórem niż na początku roku szkolnego stanąć przed ludźmi i przedstawić się do mikrofonu. W kostiumie i charakteryzacji prawie nie czuję zakłopotania – mówi.

Życie chóralne to życie trochę na walizkach. Festiwale, koncerty czy konkursy, na które jeździ się z zespołem akademickim, organizowane są w różnych zakątkach świata. – Reper-

Bycie w chórze grozi ślubem

– Bo jesteśmy jak rodzina, czasami jak ta sycylijska – śmieje się chórzystka. – Nawet napisałam kiedyś w tej sprawie do Trójki,

tuar chórów na całym świecie ma elementy wspólne. Dzięki łączącej nas pasji możemy razem śpiewać, nawet gdy nie potrafimy ze sobą porozmawiać.

Siłownia dla głosu

Pięć godzin prób dwa razy w tygodniu to obowiązkowe minimum. Jest ich zdecydowanie więcej tuż przed koncertem czy konkursem. – Przy czym to „tuż” może oznaczać zarówno tydzień, jak i kilka miesięcy – wyjaśnia Ramona. – Na co dzień po prostu wyrabiamy mięśnie pod okiem trenera personalnego, czyli naszej niezwykle cierplivej dyrygentki – opowiada.

– Tekst muzyczny jest jak tekst literacki. Jeśli go czytasz, robisz to po swojemu. Gdy za tekst

bierze się reżyser teatralny, to on nadaje mu kształt. Podobnie jest w muzyce – charakter dzieła nadaje dyrygent. To on na nowo „komponuje” utwór, filtruje go przez własną wrażliwość. Mamy szczęście pracować ze świetną dyrygentką Małgorzatą Sapiechą –

–Muzioł. Bez niej jesteśmy jak przedszkolaki kłócące się o resoraka albo flamastry.

Szkoła, książka i... pantomima

Na co dzień Ramona Słobodzian uczy języka polskiego i jest tutorką w Autorskich Liceach Artystycznych i Akademickich ALA. W najbliższych miesiącach ukaże się książka jej współautorstwa (pomysłodawczynią i drugą autorką jest Katarzyna Zdybel-Nam) o XX-wiecznej polskiej twórczości na fagot solo. – Nie funkcjonuję już w strukturze uniwersyteckiej, ale co roku staram się publikować jakąś pracę naukową – mówi Ramona. – Udział w konferencjach trzyma mnie w naukowych ryzach, lubię być w miarę na bieżąco – dodaje.

Ponieważ studiowała filologię polską z teatrologią oraz muzykologią, bliska jest jej idea korespondencji sztuk – także zawodowo. Przez wiele lat była m.in. redaktorką w Filharmonii Wrocławskiej oraz pisała o muzyce dla „Gazety Wyborczej”. Najpełniej jednak realizuje się w pracy edytorsko-pedagogicznej. – Praca z młodymi ludźmi jest bardzo angażująca i energetyzująca, natomiast przy redakcji trzeba się mocno wyciszyć. To się świetnie równoważy – zauważa nasza rozmówczyni.

A skąd w tym wszystkim pantomima? – Właściwie też z chóru. Przy jednej z oper reżyserka chciała, by chór mocno udzielał się ruchowo (jesteśmy raczej przyzwyczajeni, że śpiewając, po prostu stoimy). To było stresujące, ale i na tyle ciekawe, że po premierze niektórzy poszli w tym kierunku – śmieje się chórzystka. – A że interesuję się Henrykiem Tomaszewskim i poczynaniami Wrocławskiego Teatru Pantomimy, wiedziałam, że działają tam warsztaty „dla wszystkich chętnych”. W tym roku wzięłam nawet udział w „Schronie” w reż. Agnieszki Kulińskiej wystawionym w Centrum Sztuk Performatywnych Piekarnia – opowiada Ramona. – Ale to już całkiem inna historia – dodaje.

Wrocławska Koperta Życia ratuje bez zbędnych słów

Poświęcisz kwadrans, by uratować siebie albo kogoś bliskiego? Tyle trwa wypełnienie specjalnej ankiety, której 10 tys. egzemplarzy dodrukował Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej we Wrocławiu.

Redakcja

Dodrukował, bo to już druga edycja akcji Wrocławska Koperta Życia. W pierwszej zostało zamówionych 50 tys. sztuk. – Dostawaliśmy dużo sygnałów, że ta bardzo prosta rzecz naprawdę ratuje życie – tłumaczy Andrzej Mańkowski, dyrektor wrocławskiego MOPS-u.

Dokumenty... w lodówce

Osobiście przekonał się o tym Maciej Zięba, prezes Międzyzakładowej Spółdzielni Mieszkaniowej Energetyk. – Gdy przyjechało pogotowie do mojego taty, gdy się źle poczuł, był w stanie powiedzieć tylko tyle, że dokumenty są w lodówce – opowiada. – Ale dzięki temu już po chwili znali historię jego choroby i leki, jakie przyjmuje. Następnego dnia, gdy odbierałem tatę ze szpitala, lekarz chwalił to, że mieliśmy kopertę życia i kilka razy mówił, że bardzo się przydała podczas udzielania pierwszej pomocy – opowiada Maciej Zięba.

Ratownik dr Paweł Gawłowski, Andrzej Mańkowski, dyr. MOPS, i Maciej Zięba, prezes MSM Energetyk

Co trzeci wyjazd do seniora

We Wrocławiu tylko w 2021 roku ratownicy byli wzywani karetką blisko 70 tys. razy. Z danych ogólnopolskich wynika, że 55 procent wyjazdów Pogotowia Ratunkowego to interwencje do osób powyżej 65. roku życia. We Wrocławiu osób, którzy przekroczyli ten wiek, mieszka ponad 177 tysięcy – to 27 proc. wszystkich mieszkańców. Wielu z nich mieszka samodzielnie.

Gotowa ankieta medyczna

Działanie WKŻ polega na uzupełnieniu krótkiej karty informacyjnej o zdrowiu domownika, chorobach, zażywanych lekach i schorzeniach. Wypełnioną ankietę umieszcza się w woreczku strunowym, a następnie wkłada do lodówki (lub zawiesza na lodówce za pomocą magnesu). Wystarczy wtedy na lodówce umieścić naklejkę KOPERTA ŻYCIA lub magnes, który będzie trzymał

torebkę, by ratownicy wiedzieli, że dana osoba wypełniła ankietę medyczną o swoim stanie zdrowia.

O wiele szybszy ratunek

Jak wyjaśnia dr Paweł Gawłowski, wykładowca na Uniwersytecie Medycznym we Wrocławiu, seniorzy w stanie zagrożenia zdrowia bądź życia często nie potrafią logicznie komunikować się ze służbami ratunkowymi. –

Ale ratownicy medyczni znając przeszłość chorobową pacjenta i leki, które przyjmuje, mogą szybko i efektywnie wdrożyć medyczne czynności ratunkowe. Koperty życia zawierające takie informacje znacząco podnoszą szanse na udzielenie skutecznej pomocy – zapewnia.

Z rady osiedla albo internetu

Karta informacyjna składa się z ankiety, która zawiera pytania dotyczące: grupy krwi, danych osobowych, kontaktu do najbliższych, przebytych chorób, uczuleń, przyjmowanych leków itd.

Po wypełnieniu pozostaje ważna przez rok lub do momentu zmiany sytuacji zdrowotnej. Powinniśmy ją uzupełnić na nowo, jeśli przeszliśmy np. jakiś zabieg lub zmieniliśmy leki. Jeśli nie było żadnej zmiany, trzeba ją wypełnić raz na rok.

Wrocławską Kopertę Życia można dostać w radzie swojego osiedla, w siedzibie MOPS-u, domach seniora. Można też ściągnąć i wydrukować ze strony internetowej: www.mops.wroclaw.pl, z zakładki „Koperta Życia”.

➤ **Ankietę Koperty Życia do wydrukowania również stąd:** l.wroclaw.pl/koperta-zycia

Wrześniowe Krasnalove Wieści już na mieście gotowe do czytania

Jak pobawić się w teatrzyk w domu? Wystarczy gruba kartka, kredki, patyczki do szaszłyków i klej. Zajrzyj do środka numeru, a poznasz wszystkie tajniki papierowego teatru.

Anna Aleksandrowicz

Boi się pomidorów i zgniłych jajek, więc do spożywczego chodzi w kasku. Kąpie się w fontannie, nie zawracając sobie głowy ściągnięciem płaszcza i kapelusza. Kto? Krasnal Aktor. Lepiej tego rezydenta spod Teatru Lalek poznać z wywiadu krasnala Radiowca. A dlaczego Bolko Surowy kazał obniżyć mury obronne? Czy znacie powiedzenie: „Kiedy wrzesień, to już jesień, wtedy jabłek pełna kieszeń”? Skąd się bierze babie lato? I czy tygrzyk paskowany ma z tym coś wspólnego czy raczej blondwłose, lecz pięknotlice krasnalice? Jeśli nie wiecie, idźcie po krasnalowy mie-

sięcnik, który czeka na Was w Centrum Informacji Turystycznej, Rynek 14. Śpieszcie się, liczba egzemplarzy jest ograniczona.

Wolontariat: pomagasz za nic? A jednak to się opłaca!

Wolontariat.wroclaw.pl – tu znajdziesz oferty organizacji, które szukają chętnych do pomocy. Stronę prowadzi zespół ds. wolontariatu Wrocławskiego Centrum Rozwoju Społecznego.

Redakcja

Praca bez wynagrodzenia, chociaż nie przyniesie dochodu, może wpłynąć na życiowy rozwój i zawodową karierę. Organizacje pozarządowe i instytucje działające w obszarach swoich specjalizacji przewidują współpracę z wolontariuszami, którzy specjalistami być nie muszą. Skoro do wolontariatu można dołączyć nie mając zawodowej praktyki, można powiedzieć, że bywa on pewnego rodzaju zawodowym eksperymentem.

Zacznij, a sam zobaczysz

Martyna – laureatka wrocławskiej edycji 28. Ogólnopolskiego Samorządowego Konkursu Na-

stolatków Ośmiu Wspaniałych swoją przygodę z wolontariatem rozpoczęła w VI kl. podstawówki. Aktualnie pracuje dla Fundacji Przyjaźń Sztuka Edukacja jako koordynatorka wolontariatu, działa też w Centrum na Przedmieściu, tworząc nowe projekty. W październiku rozpoczyna studia na kierunku Zarządzanie Projektami Społecznymi na Uniwersytecie Wrocławskim.

– Bycie wolontariuszem otwiera człowieka na nowe możliwości, dając mu umiejętności i inny pogląd na świat – tłumaczy Martyna. – Dzięki temu łatwiej jest wybrać dalszą drogę przyszłego życia zawodowego. Myślę, że każdy powinien tego spróbować, aby lepiej poznać samego sie-

bie i swoje mocne strony, zanim wyruszy w dalszą drogę.

Wartościowy punkt w CV

Z punktu widzenia pracodawcy, wolontariat jest wartościowym punktem w CV kandydata. Specyfika tego typu pracy daje podstawy sądzić, że wolontariusz jest osobą zaangażowaną, zorganizowaną i empatyczną. – Zawsze zachęcam wolontariuszy do takiego właśnie myślenia – praca na rzecz innych, zaangażowanie w społeczność lokalną rozwija nas jako człowieka, a zatem także jako przyszłego pracownika – tłumaczy Joanna Kuryło z firmy Hewlett Packard Enterprise Global Business Center.

Ruchome murale na 6 ścianach-ekranach

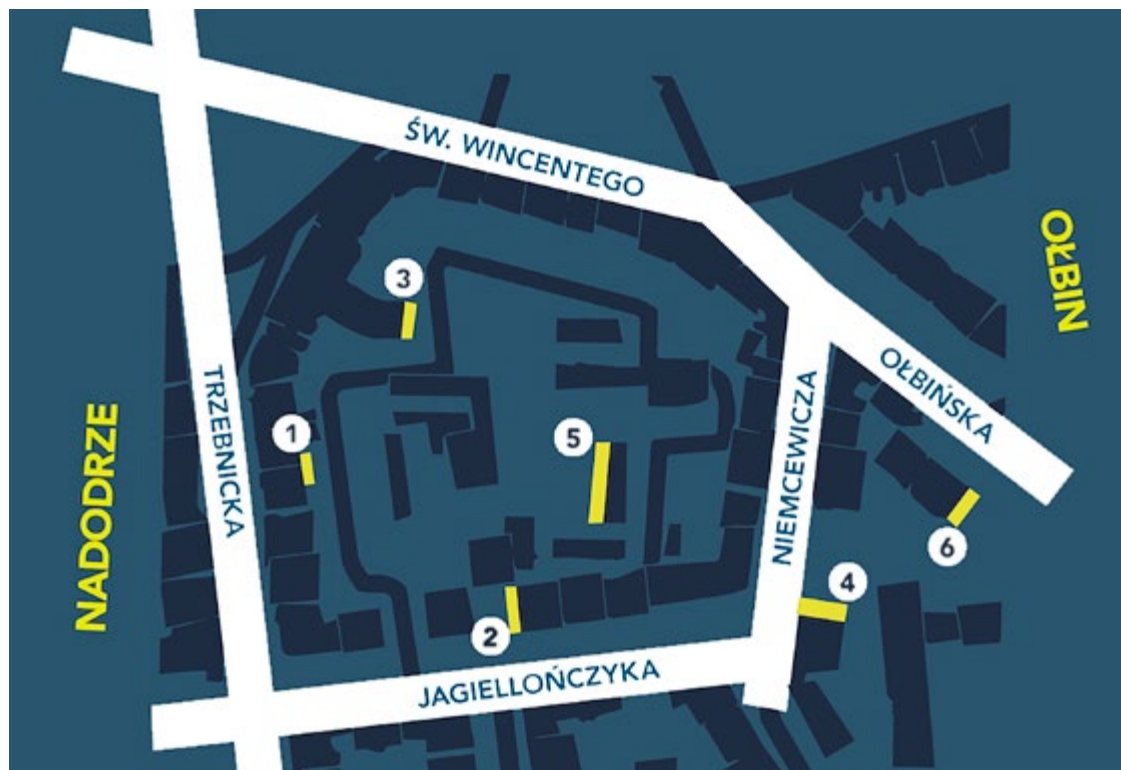
Już 24 września Wrocław ponownie zamieni się w miasto ruchomych murali. Podczas 4. Kinomuralu ponad 70 artystów z całego świata zaprezentuje swoje animacje na kamienicach historycznego Przedmieścia Odrzańskiego. Zobaczymy kilkadziesiąt dzieł. Wydarzenie poprzedzi spacer.

Agata Zięba

Od 4 lat ściany wrocławskich kamienic stają się ekranami, na których odbywają się projekcje w różnej formie – od wideoartu, przez kino eksperymentalne i różnego rodzaju animacje, po instalacje audiowizualne. W tym roku Kinomural przenosi się w nowe miejsce. Tym razem ruchome murale zobaczymy na terenie historycznego Przedmieścia Odrzańskiego.

Będzie tematycznie

24.09 w godz. 19.30–22 w sześciu lokalizacjach: 1 przy Trzebnickiej 19–21, 2 Jagiellończyka 40, 3 św. Wincentego 39a–41a, 4 Niemcewicza 27 i 5 Niemcewicza 30b oraz 6 Ołbińskiej 16 zobaczymy dzieła wybrane przez grono kuratorskie do sekcji głównej, prace wyłonione w otwartym konkursie na audiowizualną interpretację cytatu z utworu Nicka

Cave'a pt. „Fireflies” oraz animacje studentów Katedry Sztuki Mediów ASP Wrocław. – Po raz pierwszy każda ze ścian projekcyjnych ma swój temat przewodni – mówi Bartek Bartos, dyrektor Kinomuralu. – Ściana na Jagiellończyka to pulsujące fantazje o ciele i umyśle. Ołbińska to kosmiczne układanki. Z kolei na Wincentego udowodnimy, że to, co różnorodne może stać się harmonijne. Ściana przy Niemcewicza 27 to audiowizualna Dobranocka i ściana poetycka, a ściana przy Niemcewicza 30b należą

do całości do Petera Burra, nowojorskiego mistrza animacji komputerowej – wyjaśnia.

Poznaj okolicę

– 17.09 o godz. 16 podczas spaceru wspólnie poszukamy nadodrzańskiego genius loci w miejscach, sztuce oraz biografiach mieszkańców tej części miasta – zapowiada Ewa Pluta, historyczka sztuki i przewodniczka. Oprowadzenie rozpocznie się pod murem „Brama do Nadodrza” przy Łokietka 1. Udział w wydarzeniu

jest bezpłatny, obowiązują zapisy na stronie l.wroclaw.pl/spacer.

Kinomural 23.09 o godz. 18 poprzedzi panel dyskusyjny wokół sztuki w przestrzeni publicznej (Pod Ciśnieniem, Sudecka 96). W spotkaniu wezmą udział Peter Burr, Paweł Grobelny i Zbigniew Maćków. Rozmowę poprowadzi Adriana Prodeus. Wstęp na wszystkie wydarzenia Kinomuralu jest bezpłatny.

Program na www.kinomural.com

Premierowo we wrocławskich teatrach

Teatry rozpoczynają sezon 2022/2023. Po wakacyjnej przerwie jedne wracają ze stałym programem, inne z premierami. Zobaczcie, co nowego przygotowały wrocławskie teatry: Capitol, Współczesny, Polski, Lalek i Opera. Będzie na co się wybrać.

„Syrenia. Anatomia miłości” to nowy spektakl we Współczesnym

Magdalena Talik

Opera Wrocławska 29.10 premierowo wystawia „Carmen” Bizeta. Bilety na stronie opera-wroclaw.pl. Spektakle 30.10 oraz 4 i 6.11.

„Sen nocy letniej” Szekspira w reż. Magdaleny Piekorz to 620. premiera Teatru Polskiego. Wrześniowe spektakle są już wyprzedane, ale na stronie teatrpolki.wroc.pl można kupić bilety na 8 i 9.10 oraz grudzień.

Tę samą sztukę, ale w wersji dla dzieci, na tapetę wzięł Wrocławski Teatr Lalek. Spektakle 15 i 16 oraz od 18 do 23.10. Bilety na teatr-lalek.wroclaw.pl.

Wrocławski Teatr Współczesny przygotował spektakl „Syrenia. Anatomia miłości” na motywach opowiadania Amandy Lee Koe. Po wrześniowej premierze kolejne spektakle 4, 5, 6 i 8.11. Bilety na wteatrw.pl.

W październiku w Teatrze Capitol premiera „Priscilla, Królowej Pustyni. Musical”. Spektakle 7–9.10. Bilety na teatr-capitol.pl. Grupa teatralna Ad Spectatores w nowym sezonie zaprasza na komedię „Rollercoaster” (1 i 2.10). Bilety na stronie teatr-adspectatores.pl.

Więcej na wroc.city/Premiery2022

Zwiedz nasz zabytek UNESCO

Z okazji Europejskich Dni Dziedzictwa 17.09 odbędzie się zwiedzanie Hali Stulecia. W założeniu twórcy miała być „odświętnym centrum kultury” oraz „katedrą demokracji”, łączącą ludzi pod swoją kopułą. Jak powstawała, kim był jej twórca i czym od samego początku żyła, czyli o najważniejszych wydarzeniach, które miały tu miejsce na przestrzeni lat, dowiedzie się podczas wycieczki. Wstęp wolny. Liczba miejsc ograniczona. Obowiązuje wcześniejsza rezerwacja: turystyka@halastulecia.pl lub pod numerem 511146221.

Charków 2022. Ślady wojny

Kilkadziesiąt fotografii pokazujących Charków przed i w czasie działań wojennych złożyło się na wystawę przygotowaną przez Muzeum Narodowe we Wrocławiu. Autorem zdjęć jest fotograf i grafik Wasilij Gołosny, który od lutego 2022 dokumentuje zniszczenia Charkowa i zbrodnie armii rosyjskiej. Wystawa otwarta zostanie 17.09 w rocznicę napaści Związku Radzieckiego na Polskę. Potrwa do 30.09. W dniu otwarcia wystawy o godz. 16 odbędzie się spotkanie z jej kuratorem Kostiantynem Ishchenko. Wstęp wolny.

Piknik czytelniczy z Marią Konopnicką

Centrum Kultury Agora zaprasza 17.09 w godz. 12–14 na plenerowe spotkanie z twórczością Marii Konopnickiej (ul. Serbska 5a). Podczas kreatywnej zabawy dzieci odkrywają, że pisanie i czytanie nie musi być straszne, a z pewnością nie jest nudne. W programie: warsztaty kaligrafii, warsztaty scrapbookingu, warsztaty grafiki, warsztaty plastyczne, bajki, bajeczki, bajanie, czyli czytanie w wykonaniu aktora, muzyka, pedagog, animator Sylwestra Różyckiego. Wstęp wolny. Więcej na wroc.city/Agora-Piknik.

Інформаційна зустріч «Повсякденне життя в польській школі»

Зустріч для батьків дітей, які вже навчаються у вrocławських школах (українською мовою). Тренінг відбудеться 19 вересня о 18.00 у Переході Діалогу (przejście Świdnickie). У програму входять: система освіти в Польщі важливі документи іспити організація навчального року і шкільне життя і як батькам зв'язатися зі школою допомога для іноземних учнів. Після презентації можна буде задати питання ведучим. Реєстрація: https://bit.ly/szkolenie_rodzice

Безкоштовні спортивні заняття для дітей різного віку

Пропозиція на вересень: Заняття з wrestling для дітей віком 6–11 років

■ понеділок 16.30–18.00

■ середа 16.30–18.00

■ місце тренування: Sala Sportów Walki, Liceum Mundurowe ul. Lakowa 8,

Заняття з футболу для дітей віком 4–7 років

■ група А: середа, 16.30–18.00

■ група В: субота, 10.00–11.30

■ група С: субота, 11.30–13.00

■ місце тренування: Центр дитячого футболу, вул. Грабішинська, 241,

Кількість місць обмежена, необхідна реєстрація за адресою kontakt@wroclovesport.pl

17 вересня трамваї повернуться у мікрорайон Біскупін

17 вересня повинен розпочатися останній етап ремонту Звежинського мосту. Трамваї повернуться у мікрорайон Біскупін; не буде вже трамвайної лінії № 71, а також автобусного маршруту № 701.

Автобуси № С, D, 111, 115, 121, 131, 145, 146, 149, 151, 241, 253, 255 і 315 повернуться на свої кінцеві зупинки на кільцевому перехресті Рейгана.

Цей етап робіт триватиме близько 3–4 тижнів.

Благодійний концерт-аукціон для України

3 червня волонтери плетуть сітки у філії Міської публічної бібліотеки №8. За цей час виготовили 27 сіток. Тепер збирають кошти на матеріали.

Єва Вапляк

Сітки мають різні кольори в залежності від місцевості, на якій вони використовуються. Ті сплетені у Wrocławі поїхали до Херсона та Харківської області. Попит на сітки величезний. І хоча російські війська вже кілька днів тікають з України, війна все ще триває.

Зараз фонд збирає кошти на матеріали. Потрібно 16 тисяч зл. У п'ятницю ви можете допомогти.

16 вересня у клубі Стари Клаштор (Purkyniego 1) заспівають вrocławсько-українські гурти „Вимираючі Види” та VW Project, артисти з України: Krasna і Polikarrov та молоді співаки вокальної школи Wrocław Laboratorium Śpiewu і Mowu.

Початок в 19.00. Вхід на захід вільний. Однак підготуй-

FOT. FUNDACJI PTAХ

те свої гаманці до виняткових аукціонів. Концерт буде поєднаний із незвичайним аукціоном, кошти якого повністю підуть на матеріали для створення маскувальних сіток для Збройних Сил України. На аукціоні ви зможете придбати уламки мін, використані РПГ, російські продовольчі пайки, картини написані художницею під час бомбардувань та інші воєнні артефакти.

Четверо дівчат і хлопець з Фондації Птах

Фундація Птах діє у Wrocławі вже кілька років. Його заснували кілька українців, які самі приїхали до Wrocławа з України на навчання чи роботу.

До пандемії організовували м.ін у нашому місті літній відпочинок для дітей з тих регіонів України, які постраждали

внаслідок російської агресії з 2014 року. Фондація запрошувала дітей з обмеженими можливостями до Wrocławа. – Ми хочемо показати дітям, що світ також може бути прекрасним і повним можливостей, – казала тоді Олена Вороченко. У цьому році – після двох років пандемії – фонд знову організував відпочинок для українських дітей. В серпні Wrocław відвідало 12 дітей з Києва та Київської області.

Українське етно-шоу. Чудеса від українських майстрів у «Конкордія дизайн»

17 і 18 вересня у Concordia Desig відбудеться захід, налаштований на промоцію українських дизайнерів і народних умільців. Це також нагода виграти на аукціоні дуже гарний одяг та різні предмети. Дохід від аукціону буде передано на потреби лікарні у Запоріжжі, а також української армії.

Магда Талік

Допомога для лікарні у Запоріжжі, рації для армії

На сцені залу «Відок» (Вид) на п'ятому поверсі ми побачимо виставку робіт аж 20 дизайнерів та фірм, зокрема з Києва, Львова, Харкова і Вінниці. Після показів 17 і 18 вересня заплановано

MATERIALY ORGANIZATORA

благодійні аукціони. Купуючи одяг, сумки чи кераміку від етно-дизайнерів, ми підтримаємо діяльність лікарні у Запоріжжі на південному сході України, де бойові дії тривають довкола атомної електростанції. Ми також допоможемо придбати рації для

української армії, що воює із російським окупантом.

Покази українських етно-дизайнерів (17.09)

■ 15.00–17.30 зала «Відок» – «Конкордія дизайн». Вартість квитка – 49 зл. (вклю-

чаючи привітальний напій).

■ 18.30–21.00 зала «Відок» – «Конкордія дизайн». Вартість квитка – 69 зл. (включаючи привітальний напій).

Окрім дизайнерів приїде 17 майстрів. На першому поверсі «Конкордія дизайн» будуть столи – там від 11.00 до 20.00 можна буде придбати вишиті сукні, сорочки, сумки із нашивками та надрукованими елементами, намиста, браслети. Це ще не всі заходи – 17 і 18 вересня під час українського етно-шоу (від 11.00 до 20.00) заплановано проведення майстер-класів для дітей і дорослих – з народної української вишивки. Від 14.00 до 21.00 на сцені перед «Конкордія дизайн» відбуватимуться концерти українських фольклорних ансамблів.

„Tanie Granie” i nowy parkiet w Orbicie

Hala Orbita jest gotowa na kolejny sezon sportowych zmagani na najwyższym poziomie. Na inaugurację rozgrywek czekają m.in. koszykarze i piłkarze ręczni Śląska, siatkarze Gwardii i siatkarki Volley Wrocław. Wszystkie te drużyny występować będą w Orbicie dzięki miejskiemu programowi „Tanie Granie”, którego celem jest wsparcie lokalnego sportu.

Mateusz Lubański

Sezon 2022/2023 jest już kolejnym, w którym Śląsk, Gwardia czy Volley mogą liczyć na nieodpłatne korzystanie z miejskich obiektów sportowych. Operatorem programu „Tanie Granie” jest wrocławskie Młodzieżowe Centrum Sportu.

– Program istnieje od 2020 roku i cały czas się rozwija. W tym roku to będzie 129 dni meczowych, czyli przez cztery i pół miesiąca będą się tu rozgrywały mecze na najwyższym poziomie. To jest osiągnięcie na skalę ogólnopolską, gdyż drugiego takiego programu w naszym kraju nie ma –

Nowy parkiet w Hali Orbita składa się z paneli demontowalnych, co zapewni łatwy montaż i demontaż w przypadku organizacji wydarzeń, takich jak: koncerty, imprezy artystyczne, targi czy kongresy

zaznacza Łukasz Wójcik, dyrektor MCS Wrocław.

Z programu „Tanie Granie” skorzysta sześć profesjonalnych drużyn sportowych, w tym dwie nowe – piłkarki ręczne i piłkarki nożne Śląska Wrocław. – Do tego pakietu, który w ramach „Taniego Grania” funkcjonował dotychczas, dochodzą dwie kobiece dyscypliny sportu. Osobiście jest to dla mnie

powód ogromnej satysfakcji. Bardzo się cieszę, bo tego brakowało – mówi Sergiusz Kmiecik, przewodniczący Rady Miejskiej Wrocławia.

Program „Tanie Granie” uwzględni wsparcie dla sześciu drużyn:

- WKS Śląsk Wrocław – piłka nożna mężczyzn
- WKS Śląsk Wrocław – piłka

nożna kobiet

- WKS Śląsk Wrocław – koszykówka mężczyzn
- WKS Śląsk Wrocław – piłka ręczna mężczyzn
- Chemeko-System Gwardia Wrocław – siatkówka mężczyzn
- Volley Wrocław – siatkówka kobiet.

Tydzień w skrócie

Piłkarki Śląska Wrocław pokonały HydroTruck Radom 3:0 w 4. kolejce Ekstraligi Kobiet. Gole dla WKS-u zdobyły Julia Maskiewicz, Klaudia Adamek i Katarzyna Białoszewska. Było to trzecie zwycięstwo WKS-u z rzędu.

WYDARZENIA SPORTOWE

Piłka nożna

PKO BP Ekstraklasa:
16.09, godz. 18,
Piast Gliwice –
WKS Śląsk Wrocław
(Canal+ Sport)

Ekstraliga kobiet: 17.09,
godz. 12, Centrum Piłkarskie
Ślęza Wrocław

– #Kłokoczyce,
WKS Śląsk Wrocław –
Pogoń Tczew

eWinner 2. liga:
18.09, godz. 15,
Stomil Olsztyn –
WKS Śląsk II Wrocław

3. liga: 17.09, godz. 16.30,
Centrum Piłkarskie
Ślęza Wrocław –
#Kłokoczyce,
1KS Ślęza Wrocław –
Miedź II Legnica

koszykówka

V Memoriał Adama
Wójcika: 16.09, godz. 20,
Hala Orbita,
WKS Śląsk Wrocław –
BK Nymburk

V Memoriał Adama
Wójcika: 17.09, godz. 20,
Hala Orbita,
WKS Śląsk Wrocław –
CBet Jonava

siatkówka

TAURON 1. liga: 18.09,
godz. 17, Hala Orbita,
Chemeko-System
Gwardia Wrocław –
Mickiewicz Kluczbork

piłka ręczna

Liga Centralna:
17.09, godz. 17,
KS Stal Gorzów –
WKS Śląsk Wrocław

Kolejne wyzwania stoją przed KS Rugby

Drużyna KS Rugby Wrocław rozpoczęła kolejny sezon Polskiej Ligi Rugby 7. W poprzednim znakomicie sobie radziła, bo nie tylko zdobyła wicemistrzostwo Polski, ale również wywalczyła puchar kraju. Czy w tym sezonie kibice mogą liczyć na podobne sukcesy?

Mateusz Lubański

Pierwszy mecz z udziałem KS Rugby Wrocław został rozegrany w sobotę, 10 września. Na początek wrocławianie pojechali na wyjazdowe starcie z zespołem Wataha Rugby Club Zielona Góra. Niestety drużyna z Zielonej Góry pokonała

26:0 KS Rugby Wrocław. Czy nasi zawodnicy pokażą w kolejnym starciu na co ich stać?

Swoje mecze rozgrywają przy ul. Lotniczej, gdzie zapraszają już 25 września, kiedy to będą podejmować ekipę Klubu Rugby Miedziowi Lubin. Zawodnicy z Wrocławia li-

czą, że ich dyspozycja będzie równie dobra, jak w poprzednim sezonie. – Zdobyliśmy Puchar Polski Rugby 7 oraz drugie miejsce w Polskiej Lidze Rugby 7. Wchodzimy w sezon pozytywnie nastawieni i mam nadzieję, że będziemy tylko iść do góry. Za nami ciężki okres przygotowawczy, treningi wydolnościowe

i motoryczne – opowiada Łukasz Szablewski, trener KS Rugby Wrocław.

Co istotne, KS Rugby Wrocław czeka spora rewolucja. W poprzednim, niezwykle udanym sezonie występowała w rozgrywkach drużyn 7-osobowych. Teraz startują w lidze dla zespołów 15-osobowych.

Klub zaprasza na swoje mecze również tych miłośników sportu, którzy jeszcze nie mieli okazji zobaczyć rugby na żywo.

– Rugby jest takim zlepkiem wielu sportów – zapasów, judo, sprintów. To bardzo fajny sport, bo mogą go trenować zarówno osoby o wzroście 160 cm, jak i znacznie więksi zawodnicy, którzy ważą 140 czy 150 kg. Każdy ma swoją pozycję i odpowiedzialność, to sport dla każdego – zachęca trener Łukasz Szablewski.

W poprzednim sezonie drużyna KS Rugby Wrocław zdobyła wicemistrzostwo Polski, a także puchar kraju

Festiwal Naturocentryczny we Wrocławiu – co to takiego?

Festiwal Naturocentryczny „Ktoś, nie coś” to pionierskie wydarzenie w Polsce. Jego organizatorzy chcą pokazać relacje ludzi z naturą – nie tylko „dziką”, lecz także tą najbliższą, choćby ze zwierzętami domowymi i hodowlanymi, a także zwiększyć świadomość ekologiczną i eksplorować prawdziwą „naturę natury”. Festiwal odbywa się

w Beskidzie Niskim, Wrocławiu i Krakowie. Edycja wrocławska odbędzie się w dn. 16–18.09. Wydarzenia będą gościć w Muzeum Architektury, siedzibie Fundacji Olgi Tokarczuk i księgarni Tajne Komplety. Gośćmi będą m.in. Ewa Zgrabczyńska, Magdalena Środa, Urszula Glensk, Michał Rusinek, Małgorzata Lebda, Rafał Siderski. Na wszystkie spotkania i wykłady wstęp jest wolny. Szczegółowy program wydarzenia na stronie ktosniecos.pl.

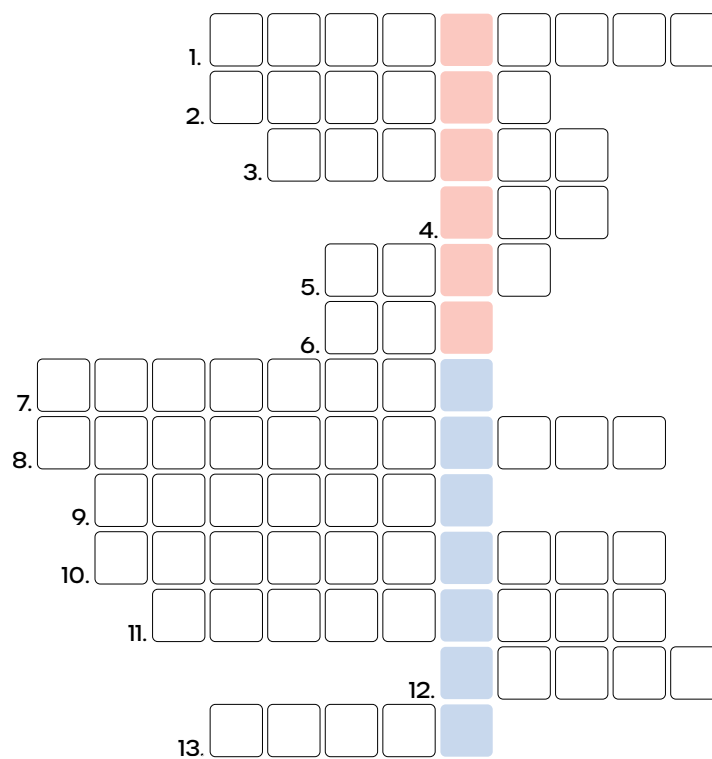
Etno Show Ukraine w Concordia Design

17 i 18.09 w Concordia Design na Wyspie Słodowej odbędzie się impreza, która promuje ukraińskich projektantów i rzemieślników. Kupimy tu stroje i biżuterię, ale również wspomozemy szpital w Zaporoziu i ukraińską armię. Podczas pokazów obejrzymy dzieła 20 projektantów. Wstęp na pokazy jest płatny – bilety kosztują 49 zł na godz. 15

i 69 zł na godz. 18 (dochód pójdzie na szpital i armię). Na stoiskach rzemieślników w godz. 11–20 będzie można kupić m.in. haftowane sukienki, bluzki, torby z naszywkami i nadrukami, naszyjniki, bransoletki. Tu wejście jest bezpłatne. Podczas show zaplanowano także warsztaty dla dzieci i dorosłych, a od 14 do 21 na scenie przed Concordia Design odbędą się występy ukraińskich zespołów folklorystycznych. Program na l.wroclaw.pl/etno-show.

KRZYŻÓWKA NR 101

- Pozostałość po grodzie lub osadzie na Złotnikach i Osobowicach.
- Polski kompozytor, który ma swój pomnik w parku Południowym.
- Generał, od którego nazwę wzięło jedno ze wzgórz we Wrocławiu.
- Rędziniński lub Osobowicki.
- Złoty pupil na jednej z kamienic w Rynku.
- Zwierzę, którego rzeźba stoi przy ul. Szewskiej.
- Imię brata Napoleona Bonaparte, który po zdobyciu Wrocławia zarządził zburzenie murów i nasadzenie tam roślin.
- Największy park w naszym mieście.
- Ptaki, które mają na Rynku swój plac.
- Nazwa stadionu przy ul. Adama Mickiewicza.
- Rodzaj owada, którego aż pięć cennych gatunków zamieszkuje Wzgórze Gajowe.
- Okrągła lub owalna grządka ogrodowa lub parkowa z kwiatami.
- Służy do odpoczynku podczas spaceru.

Aby wygrać jedną z trzech nagród, wystarczy wysłać hasło z krzyżówki SMS-em pod numer **664 072 606**. Koszt jednego SMS-a wg taryfy

operatora. W treści należy wpisać numer biuletynu i po kropce prawidłową odpowiedź. W tym numerze będzie to **101.HASŁO** (słowo HASŁO należy zastąpić roz-

wiązaniem krzyżówki). Na odpowiedzi czekamy do **22 września br. do godz. 20**. Trzech zwycięzców wyłonimy zgodnie z regulaminem spośród autorów prawidłowych odpowiedzi do 29 września br. Skontaktujemy się z nimi w ciągu trzech dni roboczych z numeru telefonu 71 776 71 00. **UWAGA!** Według regulaminu nagrodę można wy-

grać raz na 12 miesięcy. W tym wydaniu do zdobycia są bluza i dwa worki z herbem Wrocławia. Zwycięzcy z nr. 99 (hasło: Witaj szkoło) to pani Magdalena (bluza), panie Natalia i Łucja (worki). Gratulujemy!

➤ **Regulamin i RODO**
www.wroclaw.pl/biuletyn/#konkurs

Bezpośrednie zagrożenie zdrowia i życia

Numer ratunkowy: **112**

Pogotowie Ratunkowe: **999**

Policja: **997**

Straż Pożarna: **998**

Straż Miejska: **986**

Centrum Powiadamiania Ratunkowego WOPR (nr ratunkowy nad wodą): **601 100 100**

Centrum Zarządzania Kryzysowego: **71 770 22 22**

Telefony awaryjne

(bezpłatne, czynne całą dobę)

Pogotowie energetyczne: **991**

Pogotowie gazowe: **992**

Pogotowie ciepłownicze: **993**

Pogotowie wodno-kanalizacyjne: **994**

Infolinie

Centrum Informacji Turystycznej: **71 344 31 11** (pn.-pt. 9.00-19.00)

Punkt Informacji dla Obcokrajowców: **71 772 49 50** (pn.-pt. 9.00-16.00)

Wsparcie osób z niepełnosprawnościami: **71 777 89 61** (Biuro Wrocław Bez Barier, pn.-pt. 7.45-15.45)

Infolinia Urzędu Miejskiego Wrocławia: **71 777 71 77** (pn.-pt. 8.00-18.00)

Ważne telefony – inne

Zgłoś dym ze spalania odpadów: **986** (całodobowo) lub **71 310 06 46** (pn.-pt. 7.00-14.00)

Zgłoś chore lub ranne dzikie zwierzę: **71 770 22 22** (całodobowo) lub **71 799 67 00** (pn.-pt. 7.45-15.45)

Zgłoś niebezpiecznego psa lub kota: **986** (całodobowo) lub **71 362 56 74** (pn., śr., czw., pt 9.00-16.30, wt. 9.00-18.30, sb., nd. 9.00-15.00)

Zgłoś awarię do ZDiUM: **71 376 00 22, 19501** (całodobowo)
Centrum Obsługi Klienta MPWiK: **71 34 09 655** (pn.-pt. 8.00-15.00, śr. 8.00-17.00)

Biurowisko Obsługi Pasażera MPK: **71 321 72 70/71** (pn.-pt. 7.00-21.00)

Miejskie Biuro Rzeczy Znalezionej: **71 376 08 96** (pn.-pt. 8.00-14.00, śr. 8.30-16.00)

Miejski Rzecznik Konsumentów: **71 777 79 02** (pn.-pt. 7.45-15.45)

Taxi Senior: **794 123 124**

Telefon Zaufania MOPS: **512 198 939**

➤ Napisz do nas!

REDAKCJA

pl. Solny 14, 50-062, Wrocław,
www.wroclaw.pl,
e-mail: biuletyn@araw.pl

Redaktor naczelna

Ewa Wapłak

Redaktor wydania

Paulina Czarnota

DRUK

AGORA
ul. Daniszewska 27
03-230 Warszawa

WYDAWCA

Gmina Wrocław